O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KUTUBXONASI
INV. №

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: xalksuzi@uzpak.uz ● 2003 йил 22 июль, №150 (3262) Сешанба

ҲЕЧ КИМДАН КАМ БЎЛМАЙ ЯШАШ

барчамизнинг энг олий мақсадимиздир

— Кеча телевизор кўрдингизми? — сўради Маҳмуд Эргаш акадан, — Юртбошимиз зап кўнгилдаги гапларни айтди-да. Куйиниб гапирганича бор. Нега раҳбарларимиз маъмурий-буйруқбозлик усулидан воз кечишолмаяпти? Бундоқ ўйлаб қарасам, бу чиндан ҳам «касаллик», жуда оғир касалликка ўхшайди.

Буйруқбозлик — ислоҳотлар тўғаноғи,

«лаббай»чилик – тараққиёт кушандаси

Қайси куни идорадаги «Телефонаграммалар» дафтарини варақлаб чиқдим. Эҳҳе, нималар ёзилмаган унда. Юқоридан айтилган топшириқлару сўровномалар сони кунига ўртача 4-5 тадан ошади. Нима кераги бор бу қоғозбозликнинг! Кошки, улар бирор наф келтирса? Тан олиш керак, ўзимиз ҳам шундай ҳуда-беҳуда топшириқларга ўрганиб қолганмиз. Юқоридаги идорадан юборилган сўровларга ёзма жавоб бераверамиз, келган вакилларни бошга кўтариб, гапини маъқуллайверамиз. Йўқ, ундоқ эмас, демаймиз. «Лаббай», «бажарамиз» дея қабул қилаверамиз. Андиша қиламиз-да. Энди очиғини айтсак, ўша вакиллар топшириғию телефонограммаларда талаб этилган кўрсатмаларнинг маъқулидан кўра номаъқули кўпроқ. Шундай эмасми?

— Сиз юз фоиз ҳақсиз, — қизишиб гапга киришди Эргаш ака, — очиғи, эски усул қон-қонимизга сингиб кетган экан. Ҳаммасига гувоҳмиз. Улар умум ишимизга тўғаноқдан бошқа нарса эмас. Менимча, деҳқон фаолиятига аралашаётганларнинг аксарияти соҳадан анча йироқ кишилар ёки топшириқни кўр-кўрона бажарувчилар. Баъзилари эса кундалик вазифасини шундай қоғозлар тўплашдан иборат, деб тушунишади, шекилли. Алам қиладиган жойи ҳам шу. Президентимиз таъкидлаганларидек, «баъзан шундай ақлга сиғмайдиган ишлар ҳам рўй бермоқдаки, беихтиёр ёқангни ушлайсан, киши». Лекин гап, боя ўзингиз айтганингиздек, андишага бориб тақалаяпти-ёв.

Маҳмуд Аҳмедов — бош пудратчи, юз гектардан ортиқ ерда ғалла, пахта, узум етиштиради. Эргаш ака Холматов минг гектар майдонга эга ширкат хўжалигининг бош ҳосилоти. Иккаласи ҳам деҳқон фарзанди, ақлини топибдики, ер билан «тиллашади». Навбаҳор туманида манаман деган деҳқонлардан. Ҳеч қандай кўрсатмаларга муҳтож эмас. Аксинча, улардан кўпчилик маслаҳат сўрашади.

Деҳқончилик учун йилнинг оғир ёки енгили йўқ. Ишлаганларнинг хирмони юксалаверади. Бунга уларнинг фаолияти яққол мисол бўла олади. Йиллик режалари бажарилмай қолганини эслай олмайман. Ҳар доим ҳосилдорликни ошириш, иқтисодиётни мустаҳкамлаш ташвишида юрганларини кўраман. Пахтачилик бобида ўзига хос мактаб яратган, десам, кўпчилик фикримга қўшилиши тайин.

Жорий йилда чигит экиш айни авж олган паллада улар меҳнат қилаётган «Гигант» ширкат хўжалигида бўлган эдим. Бошқарув раиси Бобоназар Рўзимуродов идорада бошини чангаллаб ўтирибди, кайфияти йўқроқ кўринди.

— Ҳозиргина вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасининг вакили билан озгина «сан-ман»га бориб қолдик, — деди у. — Юқори ҳудуддаги чекка картага бугуноқ чигит экасан, деб туриб олди. Суғормасдан экиш фойдасизлигини айтиб балога қолдим. Ота-боболаримиз ҳеч қачон у ерга суғормасдан уруғлик сепишмаган. Кўрасиз, кечқурун туманда ўтадиган мажлисда роса ёмонлайди. Вакилнинг гапи гап, яна кимсан, фан номзоди. Бошқача фикр билдириб кўринг-чи...

Раис ҳақ экан. Кечқурун экиш мавсумининг бориши таҳлилига бағишланган йиғилишда хўжалик раҳбари, бош ҳосилотнинг роса пўстаги қоқилганини эшитдим. «График» бузгани учун қаттиқ танбеҳ ҳам олишибди.

Бундай мисоллар кўп. Гоҳида ҳақ гапни айтиб, бошига «бало» орттираётганлар ҳам учраб турибди. Махсус комиссия тузилиб, бутун хўжалик фаолияти элакдан ўтказилган ҳолларга ўзим ҳам гувоҳман.

Рўй-рост айтиш мумкинки, аксарият жойларда қишлоқ хўжалигида ном янгиланган бўлса-да, иш юритиш усули олдингидан мутлақо фарқ қилмайди. Ахир, бундай ҳолда тадбиркор деҳқоннинг ҳам, тажрибали мутахассиснинг ҳам ҳафсаласи пир бўлади-да. Ҳамма нарсага қўл силтаб қўяверади.

Салқин идорада ўтириб, деҳқонга ақл ўргатаётган раҳбарлар ҳозир ҳам кўп. Масалан, ҳосилот ҳам, пудратчи ҳам ғўза етилганини кўриб турибди, унга сув керак эмас, аммо раҳбар телефон орқали суғоришни талаб қилади. Ёки «Экишни фалон кунда тугатасан», «Ғўзани чилпиш писмадон кундан кечикмасин», «Пахта топшириш графигидан ортда қолганларга чора кўрилади» каби кўрсатмаларга барҳам берилган эмас. Бундай топшириқлар ўша телефонограмма дафтарларида, кунда-кунора ўтказилаётган йиғилишларда бот-бот жаранглаётганидан ҳам кўпчилик воқиф.

(Давоми 2-бетда).

Кўп тармоқли " Эркин " хусусий корхонаси Норин туманидаги етакчи корхоналар сирасига киради. Яқинда корхонада хайрли ишга қўл урилди. Қишлоқда енгил саноатни ривожлантириш мақсадида Пахтабанкдан кредит олинди. Натижада бир ойда 12 тонна ипни қайта ишлаб, 18 турдаги мато чиқарадиган корхона барпо бўлди. Корхонанинг яна бир афзаллиги шундаки, бу ерда йигирма турдаги болалар, эркаклар спорт ва ички кийимлари ҳам ишлаб чиқарилаётир. Корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга гул ва ранг бериш ҳам шу ернинг ўзида амалга оширилади.

СУРАТДА: корхона раҳбари Абдувоҳид Эргашев.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси мажлисининг

ҚАРОРИ

2003 йилнинг I ярим йиллигида иқтисодиёт ва ижтимоий соҳани ривожлантириш якунлари ҳамда ушбу соҳаларда ислоҳотларнинг муҳим устувор йўналишлари бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш тўғрисида

1. Вазирлар Маҳкамаси қайд этадики, 2003 йилнинг биринчи ярим йиллигида барқарор иқтисодий ривожланиш тенденцияси давом этди, макроиқтисодий ва молиявий барқарорлик мустаҳкамланди, тўлов интизоми ошди, умуман иқтисодиётнинг ва унинг айрим соҳаларининг мутаносиблиги кучайди.

Ялпи ички маҳсулот (103,8%), саноат (105,5%) ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари (103,8%), истеъмол товарлари ишлаб чиқариш (104,0%) ва пулли хизматлар ҳажми (104,4%) ўсиши таъминланди. Аҳолининг иш билан таъминланганлиги ўсишининг барқарор тенденцияси сақлаб қолинди – 102,8 фоиз. Давлат бюджети ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,5 фоиз профицит билан бажарилди.

Пул-кредит сиёсатини қатъийлаштириш бўйича кўрилаётган чора-тадбирлар инфляция суръатларига ижобий таъсир кўрсатмоқда, у биринчи ярим йилликда 2002 йилдаги 14,4 фоиз ўрнига 4,2 фоизни ташкил қилди.

Жорий ярим йилликда тижорат банкларининг жами капитали 32 фоизга кўпайди, кредитларнинг қайтарилиши яхшиланди. Банк тизимига ишонч ошди — аҳолининг депозит ҳисоб рақамларидаги омонатлари 44 фоизга кўпайди.

Валюта сиёсатини янада эркинлаштириш соҳасида жиддий силжишга эришилди, валюталарнинг алмашув курслари унификациясига амалда эришилди, биржадан ташқари ва параллел валюта бозорлари курслари ўртасидаги тафовут бартараф этилди.

2003 йилнинг биринчи ярим йиллигида 698 корхона ва объект давлат тасарруфидан чиқарилди ва хусусийлаштирилди. Хусусийлаштиришдан тушган жами маблағ 22,5 млрд. сўмни ташкил қилди. Қимматли қоғозлар иккиламчи бозори айланмаси ярим йиллик мобайнида 1,5 баравардан кўпроқ ошди.

Жорий йилда янгидан 27,7 минг микрофирма, кичик ва ўрта корхона ташкил этилди, бунинг натижасида 211,4 минг янги иш ўрни барпо этилди. Тижорат банклари ва бюджетдан ташқари жамғармалар томонидан кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга 104,6 млрд. сўм, шу жумладан, ўз ишини янгидан бошлаётган тадбиркорлар учун бошланғич сармояга 1,7 млрд. сўм йўналтирилди.

Ҳозирги вақтда кичик ва ўрта тадбиркорлик улушига ялпи ички маҳсулотнинг 34 фоизи тўғри келади ва иқтисодиётда жами банд бўлганларнинг 56 фоизи ушбу секторда меҳнат қилмоқда.

Ташқи савдо фаолиятида ижобий силжишлар рўй бермоқда — ташқи савдо айланмаси ярим йиллик мобайнида қарийб 23 фоизга, шу жумладан, экспорт 41 фоизга ўсди, тайёр маҳсулотлар экспорти 1,6 баравар кўпайди. Ташқи савдода 530 млн. АҚШ доллари миқдорида ижобий сальдога эришилди.

Фермер хўжаликларини устувор ривожлантириш таъминланмоқда. Ҳисобот даврида зарар кўриб ишлаган 178 та қишлоқ хўжалиги корхонаси негизида 11 мингдан ортиқ фермер хўжалиги ташкил қилинди. Давлат эҳтиёжлари учун қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари харид қилиш бўйича ҳисоб-китоб қилиш тизими ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини бошқариш тузилмаси такомиллаштирилмоқда.

Иқтисодиётдаги таркибий қайта ўзгартиришлар инвестицияларни жалб қилиш ҳисобига чуқурлашди. Иқтисодиётга капитал қўйилмалар ҳажми 2,6 фоизга ўсди. Барча инвестицияларнинг 60 фоизидан кўпроғи ишлаб чиқариш соҳасига йўналтирилди. Ярим йиллик мобайнида 200 млн. АҚШ долларидан кўпроқ хорижий инвестициялар ўзлаштирилди. Тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар миқдори ўтган йилдагига нисбатан 1,9 баравар кўпайди.

Шу билан бирга, якунлар таҳлили ҳали ҳам кўпгина заҳиралар ҳамда имкониятлардан ва, энг аввало, яратилган ишлаб чиқариш салоҳиятидан фойдаланилмаётганлигидан далолат бермоқда, хусусийлаштириш, қишлоқ хўжалигида ва капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш жараёнлари суст бормоқда.

Корхоналарни хусусийлаштиришнинг қабул қилинган дастурини бажариш ишлари етарли суръатлар билан олиб борилмаяпти. Ярим йиллик мобайнида "Ўзкимёсаноат" давлат-акциядорлик компаниясида атиги 2 та объект, "Ўзбекэнерго" давлат-акциядорлик компаниясида 3 та, Матбуот ва ахборот агентлигида 4 та ва Халқ таълими вазирлигида 8 та объект хусусийлаштирилган. Ушбу иш Наманган, Самарқанд ва Сирдарё вилоятларида суст олиб борилмоқда.

Хусусийлаштириш жараёнларига, энг аввало, "Ўзбекнефтгаз" миллий холдинг компанияси, "Ўзқурилишматериаллари" акциядорлик компанияси, "Ўзкимёсаноат" давлат-акциядорлик компанияси, "Ўзбектелеком" акциядорлик компанияси тизимидаги йирик корхоналарни ва бошқа кўплаб корхоналарни хусусийлаштириш жараёнларига хорижий инвестицияларни жалб этиш ишларининг аҳволи қониқтирмайди.

"Ўзгўштсутсаноат" уюшмаси (21,6%), "Ўзфармсаноат" давлат концерни (22,4%), "Ўзпахтасаноат" уюшмаси (23,9%), "Файз" холдинг компанияси акциядорлик жамияти (40%), "Ўзбекенгилсаноат" компанияси (40,3%), "Ўзкоммунхизмат" агентлиги (40,5%) ва "Ўзкимёсаноат" давлат-акциядорлик компанияси (40,9%) маҳаллийлаштириш дастури доирасида маҳсулотлар ишлаб чиқаришнинг белгиланган прогнозларидан орқада қолишга йўл қўйишди. 33 лойиҳани амалга ошириш бошланмаган.

Қорақалпоғистон Республикаси, Сирдарё, Фарғона ва Хоразм вилоятлари жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида маҳаллий бюджетларга даромадлар тушумининг прогноз параметрлари бажарилишини таъминламадилар.

Қишлоқда ишлаб чиқариш ва бозор инфратузилмасини кенгайтириш ишлари етарли олиб борилмаяпти.

Капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш ниҳоятда суст бор-

(Давоми 2-бетда).

«Ғалла – 2003»

ТОШКЕНТНИНГ ДОНИ

ТОШКЕНТ (ЎзА мухбири Н.ДУШАЕВ).

Вилоят деҳқонлари давлат омборларига 278,5 минг тонна дон топшириб, шартнома-режани бажарди. Ҳар гектар майдондан ўртача 44 центнердан ҳосил олинди. Эришилган муваффақиятга Чиноз, Тошкент, Қибрай, Оққўрғон, Бекобод туманлари ғаллакорлари муносиб ҳисса қўшди.

Вилоятда ўрим давом этмоқда.

НАМАНГАНЛИКЛАРНИНГ УЛКАН ХИРМОНИ

Наманган вилоятида давлатга ғалла сотиш шартнома режаси уддаланди. Ҳар гектар майдондан 47,5 центнердан ҳосил йиғиштириб олиниб, қабул пунктларига 227 минг тонна сара дон топширилди. Эришилган муваффақиятга Учқўрғон, Норин, Тўрақўрғон, Наманган туманлари муносиб улуш қўшдилар. Бу ерда ҳосилдорлик 54-60 центнерни ташкил қилди. Эътиборли томони шундаки, наманганлик ғаллакорлар бу йил 19,5 минг тонна юқори сифатли уруғлик жамғариб, вилоятнинг бу борадаги эҳтиёжини қондирдилар.

Шартнома режаси бажарилган бўлса-да, ўрим-йиғим қизғин давом этмоқда. Ҳали далаларда ҳосил мўл. Вилоятда тармоқдан 5,6 миллион сўм соф фойда олиш кўзда тутилаяпти.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Пойтахтимизда

Аср вабоси

унга қарши кураш — ҳамманинг бурчи

Инсоннинг ўзлигига, соғлиғи ва ҳаётига қаратилган энг оғир жиноят тури гиёҳвандликдир.

Бугун бундай жиноят йўлига кираётганлар сони ортиб бораётгани кишини хавотирга солади. Гиёҳванд моддаларни истеъмол қилаётганларнинг ёши тобора «ёшариб» бораётганлиги, айниқса хавфли. Бу иллат аслида миллат саломатлигига, унинг иқтисодий мустақиллигига, барқарорлигига раҳна солади. Ҳаётга меҳру муҳаббатлари бутун, қарашлари соғлом одамлар бу сингари руҳан заиф ва мўрт кимсаларга таъсир кўрсатиш йўлларини ўйлашга масъулдирлар.

Анжуман

Олий Мажлиснинг Оила ва аёллар муаммолари комиссияси томонидан Тошкент вилояти ҳокимлигида уюштирилган семинар-кенгашда ана шулар хусусида сўз борди. Унда Тошкент, Сирдарё, Жиззах вилоятларида гиёҳвандликнинг олдини олиш борасида қилинаётган ишлар муҳокама этилди. Бу борада мавжуд муаммолар айтилди. Ўзбекистон Республикасининг «Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддалар тўғрисида»ги Қонуни муаммоларни бартараф этишда қўл келаётганлиги таъкидланди. Республика Вазирлар Маҳкамаси қарори билан ишлаб чиқилган, дастур доирасида ўтказилган семинарда гиёҳванд моддаларнинг ноқонуний айланиши, улар билан боғлиқ жиноятларнинг олдини олиш масалалари кўриб чиқилди.

Баҳс ва мунозаралар билан ўтган йиғилишда иштирокчилар анчагина таклиф ва тавсиялар билдирдилар.

М. НОРМУРОДОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

АФИНАДАН МЕДАЛЛАР БИЛАН ҚАЙТИШДИ

ТОШКЕНТ (ЎзА мухбири Зоҳир ТОШХЎЖАЕВ).

Келаси йили спорт оламидаги энг нуфузли мусобақа — ёзги Олимпиада ўйинлари ўтадиган шаҳар Греция пойтахти Афинада каратэ бўйича ёшлар ўртасида жаҳон кубоги мусобақаси якунланди. Унда ҳамюртларимиздан ўн етти нафари мамлакатимиз спорт шарафини муносиб ҳимоя қилди.

Нуфузли турнирда ёш каратэчиларимиз олтита олтин, еттита кумуш ва саккизта бронза медалига сазовор бўлди. Ушбу медалларни жамғаришга Нодир Хўжаев, Достон Турғунов, Ферузбек Тўраев, Шавкат Қўлдошев, Бахтиёр Раҳмонов, Шаҳбоз Ахатов, Шоҳжаҳон Панжиев, Аъзам Самиев, Умид Йўлдошев, Жасур Қаюмов улкан ҳисса қўшди.

Жойлардан хабарлар

Марказ иш бошлади

Самарқанд шаҳридаги шошилинч тиббий ёрдам марказида Дори воситалари экспертизаси ва стандартизацияси давлат маркази иш бошлади. У Европа мамлакатларидан келтирилган энг замонавий ускуналар билан жиҳозланган.

Энди нафақат Самарқанд вилояти, балки қўшни Жиззах, Қашқадарё, Навоий вилоятларига келтирилаётган дори-дармонлар ҳам шу марказ текширувидан ўтказилгачгина сотувга чиқарилади.

Ўз мухбиримиз.

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ва «Нуроний» жамғармаси ҳамкорлигида фахрийлар ва ёшларнинг анъанавий «Икки авлод учрашуви» бўлиб ўтди.

Икки авлод учрашуви

Тошкент вилоятининг Қибрай туманида ташкил этилган ушбу тадбирда меҳнат ва уруш фахрийлари, кекса санъаткорлар, адабиётшунос олимлар, шоир ва ёзувчилар, шунингдек, Президент стипендиатлари, Зулфия, «Ниҳол» каби давлат мукофоти совриндорлари ҳамда ёш спортчилар қатнашдилар.

Учрашувни ўтказишдан мақсад — бой ҳаётий тажрибага эга бўлган қарияларимизнинг ёшларга ибрат бўлгулик жиҳатларини кўрсатиш, улар асосида кечаги ҳамда бугунги кун ютуқ ва камчиликларини таҳлил қилишдан иборат.

Камола МИРЗААҲМЕТОВА,
ЎзМУ талабаси.

«Халқ сўзи» назоратида

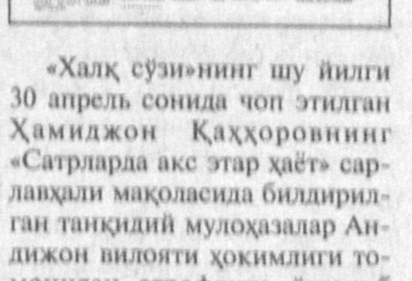
Сатрларда акс этар ҳаёт

Футболга эътибор кучайди

«Халқ сўзи»нинг шу йилги 30 апрель сонида чоп этилган Ҳамиджон Қаҳҳоровнинг «Сатрларда акс этар ҳаёт» сарлавҳали мақоласида билдирилган танқидий мулоҳазалар Андижон вилояти ҳокимлиги томонидан атрофлича ўрганиб чиқилди.

Маълум бўлишича, «Пахтаобод» футбол клуби 2001-2002 йилги мавсумларда 2-табақа вилоят биринчилиги мусобақаларида иштирок этган. Шу жараёнда туман ҳокимлигининг кўмагида турли хўжаликлар ва ташкилотлар томонидан жамоага жами 2 миллион 834 минг сўмлик ҳомийлик ёрдамлари кўрсатилган.

Туман ҳокимлиги ташаббуси билан 2003 йил март ойидан бошлаб туманда футбол ўйинининг оммавийлигини ошириш мақсадида ширкат хўжаликлари ва маҳаллаларда беллашувлар ўтказиб келинмоқда. Апрель ойидан эътиборан марказий ўйингоҳ ҳомийлар ёрдамида таъмирланмоқда.

Вилоят ҳокимлиги томонидан туманда спортнинг ушбу турини ҳар қачонгидан ривожлантириш, футбол жамоаларини қўллаб-қувватлаш ва уларга зарур шарт-шароит яратиш юзасидан туман ҳокимлигига тегишли топшириқлар берилди.

Унинг ижроси доимий назоратга олинди.

А. СОДИҚОВ,
Андижон вилояти ҳокими ўринбосари.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси мажлисининг

ҚАРОРИ

2003 йилнинг I ярим йиллигида иқтисодиёт ва ижтимоий соҳани ривожлантириш якунлари ҳамда ушбу соҳаларда ислоҳотларнинг муҳим устувор йўналишлари бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш тўғрисида

(Давоми. Боши 1-бетда).

моқда — танлов савдолари ўтказишда қонун бузилиши, қурилиш қийматининг ошириб юборилиши ҳоллари мавжуд, лизинг ва лойиҳа-инжиниринг хизматлари кўрсатиш тизими ривожланмаяпти.

Бошқарув тизимида маъмурий-буйруқбозлик усуллари, бюрократизм, корхоналарнинг хўжалик фаолиятига аралашиш ҳамон сақланиб қолмоқда. Кўплаб амалда фойдаланилмайдиган ҳисобот маълумотлари йиғилмоқда. Барча даражалардаги давлат, тармоқ ва ҳудудий бошқарувнинг мавжуд тизими ўтказилаётган иқтисодий ва демократик ислоҳотлар йўлида кучли тўсиқ бўлмоқда.

2. Вазирлар Маҳкамаси комплекслари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, вазирликлар, идоралар ва хўжалик бирлашмалари биринчи ярим йилликда минтақаларда, иқтисодиёт тармоқлари ва секторларида иқтисодий ислоҳотларнинг амалга оширилиши якунларини ўн кун муддатда танқидий кўриб чиқсинлар, иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримов маърузасида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг:

"Ўзбекистон иқтисодиётида хусусий секторнинг улуши ва аҳамиятини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида" 2003 йил 24 январдаги ПФ-3202-сон;

"Қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим йўналишлари тўғрисида" 2003 йил 24 мартдаги ПФ-3226-сон;

"Капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида" 2003 йил 6 майдаги ПФ-3240-сон фармонларида қўйилган вазифалар рўёбга чиқарилишини таъминловчи зарур чора-тадбирлар комплексини амалга оширсинлар.

3. Иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича қабул қилинган ҳужжатларнинг амалга оширилиши мониторинги бўйича махсус Ҳукумат комиссияси (Р. С. Азимов ва К.Н.Тўлаганов) қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонлари ва Ҳукумат қарорларининг ижроси бўйича ишларнинг аҳволини яна бир марта танқидий таҳлил қилсин, 2003 йил учун белгиланган топшириқлар ва параметрларнинг сўзсиз бажарилиши бўйича кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар кўрсин. Ҳар чоракда Вазирлар Маҳкамаси мажлисига хусусийлаштириш, иқтисодиётда хусусий секторнинг ролини янада ошириш, қишлоқ хўжалигида ва капитал қурилишда ислоҳотларни чуқурлаштириш масалалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларининг ва Ҳукумат қарорларининг бажарилиши ва натижалари тўғрисида таҳлилий материаллар киритсин.

4. Маъмурий ислоҳотларни чуқурлаштириш ва иқтисодиётни бошқариш тузилмасини такомиллаштириш бўйича таклифлар тайёрлаш Республика комиссияси (Р.С.Азимов) Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йилнинг биринчи ярим йиллигида иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш якунлари бўйича мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримов маърузасида баён қилинган принципиал қоидалардан келиб чиққан ҳолда бир ой муддатда аниқ Дастур тайёрласин ва уни кўриб чиқиш учун Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

5. Давлат мулки қўмитаси ушбу Протоколнинг 1-бандида қайд этилган ишлаб чиқариш бирлашмаларининг давлат тасарруфидан чиқариш, хусусийлаштириш ва давлат активларини сотиш, корхоналарни корпоратив бошқариш принципларини жорий этиш ва тармоқларда хусусий сектор улушини ошириш бўйича ишларининг қониқарсизлиги қайд этилсин.

Давлат мулки қўмитаси (Асқаров) зарар кўриб ишлаётган ва иқтисодий ночор корхоналар давлат активларини сотишнинг, бошланғич нархни босқичма-босқич қайта кўриб чиқишнинг ўзгарувчан тизими жорий йилнинг III чораги мобайнида жорий этилишини таъминловчи механизмларни ўн кун муддатда ишлаб чиқсин, шунингдек, потенциал инвесторларга эмитентлар, акциялар котировкаси, сотув ҳажмлари ва шу кабилар тўғрисидаги маълумотларни етказиш бўйича ахборот тизими яратилишини таъминласин.

Амалга оширилган ишларнинг натижалари тўғрисида 2003 йилнинг октябрида Вазирлар Маҳкамасига ахборот берилсин.

6. Иқтисодиёт вазирлиги, Давлат мулки қўмитаси, Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси, Молия вазирлиги паст рентабелли, зарар кўриб ишлаётган ва иқтисодий ночор давлат корхоналарини хорижий инвесторларга ва мамлакатимиз инвесторларига аниқ инвестиция мажбуриятлари эвазига бепул бериш учун уларнинг рўйхатини икки ҳафта муддатда белгиласинлар ва Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг (Жўраев), Қашқадарё (Зайниев), Сурхондарё (Қодиров) вилоятлари ҳокимликларининг минтақалар қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, қишлоқда ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштиришни жадаллаштириш ва фермер хўжаликларини ривожлантириш бўйича ишлари қониқарсиз деб эътироф этилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Агросаноат комплекси, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Давлат мулки қўмитаси қисқа муддатларда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тизимида ва унинг ҳудудий тузилмаларида ташкилий қайта ўзгартиришларни тугалласинлар, уларни муносиб кадрлар билан тўлдиришни таъминласинлар. Амалга оширилган ишлар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига ахборот берилсин.

8. Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Адлия вазирлиги:

амалдаги қонун ҳужжатларининг мулкчиликнинг ижара шаклларини ва хўжалик юритиш тизимини такомиллаштиришга, шартномавий муносабатлар асосида фаолият кўрсатаётган оилавий пудратчилар ҳамда фермерлар ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишга оид қисмига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш юзасидан ўн кун муддатда таклифлар тайёрласинлар;

Олий хўжалик суди билан биргаликда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарувчиларига нисбатан жарима санкцияларини қўллаш амалиётини икки ой муддатда танқидий таҳлил қилсинлар.

9. Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги (Жалолов) республиканинг тегишли вазирликлари ва идоралари мутахассисларидан иборат комиссия тузсин ҳамда бир ой муддатда Сирдарё ва Жиззах вилоятларига бориб коллектор-дренаж тармоқларининг техник аҳволини яхшилаш ва ерларни қишлоқ хўжалиги экинлари экишга сифатли тайёрлаш бўйича аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги суғурта компаниялари билан биргаликда, халқаро тажрибани ҳисобга олган ҳолда қишлоқ жойларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар учун кенг кўламли суғурта хизматлари кўрсатиш тизимини жорий этишга кўмаклашувчи чора-тадбирларни икки ой муддатда ишлаб чиқсин.

11. Вазирлар Маҳкамасининг Қурилиш, қурилиш материаллари саноати, уй-жой-коммунал хўжалиги ва транспорт комплексига, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига капитал қурилиш соҳасида бозор ислоҳотларининг қониқарсиз даражада эканлиги, танлов савдоларини ташкил этиш ва ўтказишга ноқонуний аралашиш ва уларнинг тартиб-қоидаларини бузиш ҳоллари мавжудлиги кўрсатиб ўтилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Қурилиш, қурилиш материаллари саноати, уй-жой-коммунал хўжалиги ва транспорт комплекси (Тўлаганов):

Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, "Давархитектқурилиш" қўмитаси ҳамда бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ҳафта муддатда Вазирлар Маҳкамасига капитал қурилишда хўжалик муносабатларини такомиллаштириш ҳамда "Давархитектқурилиш" қўмитаси тўғрисидаги янги низомни ва унинг тузилмасини тасдиқлаш тўғрисидаги Ҳукумат қарорлари лойиҳаларини киритсин;

Давлат мулки қўмитаси билан биргаликда 2003-2004 йилларда қурилиш ташкилотларини, улар негизида асосан хусусий ва қўшма корхоналар ташкил этган ҳолда, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнларини тугаллаш юзасидан кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар кўрсин;

Иқтисодиёт вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргаликда қурилиш соҳасида бозор талабларига жавоб берадиган менежерларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашнинг яхлит тизимини яратиш юзасидан бир ой муддатда таклифлар киритсин.

12. Молия вазири (Нурмуродов)га, Давлат солиқ қўмитаси раиси (Сайфитдинов)га, уларнинг ҳудудий тузилмалари раҳбарларига, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ҳокимликларига жорий йилнинг I ярим йиллигида республика ва маҳаллий бюджетлар даромадларининг прогноз кўрсаткичлари айрим вилоятлар ва манбалар бўйича бажарилмаганлиги кўрсатиб ўтилсин. Қорақалпоғистон Республикаси, Сирдарё, Фарғона ва Хоразм вилоятлари бўйича бюджетнинг даромад қисми бажарилмаганлиги йўл қўйиб бўлмайдиган ҳол деб ҳисоблансин.

Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг қўшма ҳайъати, вилоятлар ҳокимликлари қарори билан айбдор шахслар — вилоятлар ва туманлар солиқ органлари раҳбарлари эгаллаб турган лавозимидан озод қилишгача даражада қатъий жавобгарликка тортилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

13. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда:

лимитланадиган ва квоталанадиган маҳсулотларни тақсимлашнинг амалдаги тизимини тугатиш ҳамда уларни биржалар, ким ошди савдолари ва бошқа бозор механизмлари орқали сотишни кенгайтиришни;

тасдиқланадиган моддий балансларнинг кўпчилигини асосий прогноз кўрсаткичларини асослаш учун зарур бўлган ҳисоб-китоб баланслари сифатида сақлаб қолиб, улар рўйхатини қисқартиришни батафсил ўрганиб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

14. Давлат статистика ва идоравий ҳисоботи тизимини қайта кўриб чиқиш, қисқартириш ва бирхиллаштириш вазифаси маъмурий ислоҳотларни амалга оширишнинг энг муҳим қисми ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2003 йил 1 ноябргача бўлган муддатда:

барча ҳисобот маълумотларини танқидий қайта кўриб чиқсин ҳамда ишлаб чиқаришни ва сотишни тезкор бошқариш учун, шунингдек, балансalar ҳамда жорий ва истиқболли прогнозларни ишлаб чиқиш учун фойдаланиладиган бошқа муҳим таҳлилий материалларни тайёрлаш учун зарур бўлган ҳисоботнигина сақлаб қолсин;

ҳисобот бериш шаклларининг моҳияти ва мазмунига алоҳида эътибор қаратиб, эҳтиёж бўлмаган кўрсаткичларни чиқариб ташлаб, зарур бўлмаган, фойдаланилмайдиган ҳисоботни қисқартириш чора-тадбирларини кўрсин.

15. Вазирлар Маҳкамаси Комплекслари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари 2003 йилнинг иккинчи ярим йиллигида республиканинг барча минтақаларида маҳаллий хомашёдан буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш, хорижий инвестициялар иштирокидаги тайёр маҳсулот (тикувчилик, трикотаж, чарм буюмлар ва пойафзал) ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган корхоналарни ташкил этиш ҳисобига истеъмол товарларини ўзимизда ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўйича қабул қилинган дастурлар бажарилишини таъминлаш юзасидан комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва амалга оширсинлар.

Натижалари тўғрисида 2003 йил якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамаси мажлисида ахборот берилсин.

16. Республика иқтисодиёти тармоқларини 2003-2004 йиллар куз-қиш даврида ишлашга тайёрлаш бўйича Республика комиссияси (Тўлаганов) манфаатдор вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари, маҳаллий ҳокимият органлари билан биргаликда:

1991 йилгача қурилган уй-жойларни мукаммал таъмирлаш бўйича йўл қўйилган қолоқликнинг ўрни тўлдирилишини ва умуман жадвалнинг бажарилишини ҳамда барча уй-жой фондининг 2003-2004 йиллар куз-қиш даврига сифатли тайёрлаб қўйилишини;

коммуникация тармоқларини таъмирлаш-тиклаш ишлари ўз вақтида амалга оширилишига ҳамда зарур суюқ ва қаттиқ ёқилғи тайёрлаб қўйилишига алоҳида эътибор қаратган ҳолда республика иқтисодиёти тармоқларини куз-қиш даврига тайёрлаш бўйича тасдиқланган тадбирларнинг бажарилиши юзасидан ҳар ойда мониторинг ва назорат олиб борилишини таъминласин.

Амалга оширилаётган ишлар тўғрисида 2003 йил 9 ойи якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамаси мажлисида ахборот берилсин.

17. Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, "Ўзагромашсервис", "Ўзпахтасаноат" уюшмалари Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, қишлоқ туманлари ҳокимликлари билан биргаликда жорий йилнинг июль-август ойларида ғўзани парвариш қилишни кучайтириш ва жорий йилнинг 10 августига қадар барча моддий-техник базани таъмирлаш ва 2003 йил ҳосили пахта хомашёсини қабул қилишга тайёрлаб қўйишни тугаллаш учун пахта йиғимига тайёргарлик кўриш юзасидан зарур ташкилий-иқтисодий чора-тадбирларни амалга оширсинлар.

18. Мазкур протоколнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ў.Т.Султонов зиммасига юклансин.

Ушбу протоколнинг бажарилиши 2003 йил январь-сентябрь ойлари якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамаси мажлисида кўриб чиқилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси **И. КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2003 йил 18 июль.

Сертификатлар топширилди

Германия футболи жаҳонда катта мавқега эга. Бу мамлакат футболининг муваффақиятларга эришишида етакчи мутахассисларнинг ҳам алоҳида ўрни бор. Шу боис ҳозирги кунда германиялик кўпгина футбол мураббийлари дунёнинг бир қатор давлатларида болаларга миллионлар ўйини сирларини ўргатиш билан бирга терма жамоаларни ҳам бошқаришмоқда.

Ўзбекистон футбол федерацияси ҳам ушбу юрт футбол федерацияси билан кенг ҳамкорликни йўлга қўйган. Бундан бир неча йил илгари айни пайтда терма жамоамизга бош мураббийлик қилаётган Равшан Ҳайдаров Германияда малака ошириб қайтган эди. Энди эса Франц Беккенбауернинг юртдоши Эрнест Таллер келиб, ўзбекистонлик футбол мураббийлари билан машғулотлар ўтказди.

Кеча Олимпия шон-шуҳрат музейида ана шу курсни тамомлаган бир неча мураббийга сертификатлар топширилди. Эрнест Таллер сертификатларни топширар экан, ўзбекистонлик футбол мутахассислари билан олиб борган икки ҳафталик ўқув-машғулотлар жуда қизиқарли кечганини таъкидлади.

— Эрнест Таллер Бундеслиганинг энг кучли жамоаларидан бири «Штутгарт» футбол клубида ишлаган, - дейди Ўзбекистон ёшлар терма жамоасининг катта мураббийи Дилшод Нуралиев. — 15 кунлик машғулотлар давомида германиялик мутахассисдан замонавий футболнинг ютуқларини ўргандик. Менга унинг миллионлар ўйинига истеъдодли ёшларни танлаб олишда нималарга эътибор бериш лозимлиги ҳақидаги фикрлари ёқди. У футболга қадам қўяётган ҳар бир ёшнинг тез ҳаракат қила билишини алоҳида кўздан кечираркан.

Маросимда Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Комилжон Юсупов ҳамда Германия Федератив Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси доктор Мартин Ҳеккер иштирок этди.

Дилмурод ПАРПИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири

Кейинги йилларда миллий ҳунармандчилик, зардўзлик, каштачиликни ривожлантиришга катта эътибор қаратилаётир. Шу боис бугун юртимизнинг қай бир гўшасига ташриф буюрманг, албатта, каштачилик ёки миллий зардўзликнинг устаси бўлган ҳунармандларни учратасиз.

Гулистон шаҳрида яшовчи Нодира Қурбонова ҳам гарчанд ёш бўлса-да, миллий каштачиликда донг таратганлардан.

СУРАТДА: Нодира Қурбонова онаси Маҳбуба ая билан.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ
олган сурат.

Буйруқбозлик — ислоҳотлар тўғаноғи,

«лаббай»чилик – тараққиёт кушандаси

(Давоми. Боши 1-бетда).

Қизиғи шундаки, баъзи раҳбарлар шарт-шароит, техника тайёргарлиги, ғўзанинг етилган-етилмагани билан иши йўқ. Уларнинг ҳар бирининг мавсумда мўлжалланган «графиги» бор: экин шу куни бошланади, палон кунда тугалланади...

Ваҳоланки, об-ҳаво инжиқликлари туфайли суғориш, культивацияда кечикиш мумкин. Йўқ, улар буни эшитишни хоҳлашмайди, ўзларига ақл ўргатишларини мутлақо ёқтирмайдилар. Юртбошимиз бундай тўраларча усул нафақат қишлоқ хўжалигида, балки халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам мавжудлигини куйиб-пишиб айтди. Чиндан ҳам, синчиклаб эътибор берсангиз, ҳануз юксалишни эмас, қўли остидагиларнинг лаббай, деб қўл қовуштириб туришини истайдиган раҳбарлар анча. Маърузада таъкидланганидек, «ўзининг ҳукмронлигини ўтказиш, ваколатларини суиистеъмол қилиш, фойдаси бўлмаган турли буйруқ ва йўриқномалар, кўрсатмаю меъёрий ҳужжатлар қабул қилиш бундай ходимларнинг, енгилроқ айтадиган бўлсак, бир касаллигига айланиб қолган».

Ислоҳотлар моҳияти ҳақиқатга тик боқишни, бундай «касалликлар»дан тезроқ қутулишни тақозо этмоқда. Хўжалик фаолиятига ҳуда-беҳуда аралашиш, уларнинг ишини қандайдир қолипга солишга уринаётганлар бутун бир давлатнинг обрўсига путур етказаётганликларини нега ҳис этишмаяпти? «Лаббай»чиликдан воз кечиб, тўраларча муносабатга қаттиқ зарба бериш вақти етди-ку? Бу — Президентимиз маърузасидан келиб чиқадиган хулоса, юрт тўкинлиги учун далада тер тўкаётган Маҳмуд, Эргаш ака кабиларнинг тилаги ва талабидир.

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ДАВР ВА АДВОКАТУРА

ТОШКЕНТ (ЎзА мухбири Беҳзод НОРБОЕВ).

Мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимини эркинлаштириш борасидаги ислоҳотлар босқичма-босқич изчил амалга оширилмоқда. Соҳада кўплаб қонунлар, меъёрий ҳужжатлар қабул қилинди ва мавжудлари такомиллаштирилмоқда. Хусусан, суд ишларининг адолатли ва ўз вақтида кўриб чиқилишини таъминлаш, фуқаролар шахсий, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш кафолатларини янада кучайтириш юзасидан талай ишлар қилинаётир.

Суд тизими ва ҳуқуқ-тартибот органларида ўтказилаётган ислоҳотлар биринчи навбатда фуқароларнинг эркинлиги ва конституциявий ҳуқуқларини таъминлашга йўналтирилган.

Тошкент давлат юридик институтида Ўзбекистон адвокатлар уюшмаси билан ҳамкорликда ўтказилган "Ўзбекистонда адвокатурани ислоҳ қилиш истиқболлари" мавзуидаги илмий-амалий анжуманда шу ҳақда гап борди.

Тадбирда Ўзбекистонда адвокатурани ривожлантириш концепцияси, адвокатнинг процессуал ҳуқуқ ва мажбуриятлари, ушланган шахсларга зудлик билан ҳуқуқий ҳимояни таъминлаш муаммолари, адвокатлик фаолияти кафолатлари билан боғлиқ мавзуларда маърузалар тингланди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил биринчи ярим йиллиги якунларига бағишланган мажлисидан сўнг ҳаммамизда кўтаринки кайфият пайдо бўлди. Бу кўтаринкилик иқтисодиётимизда тобора чуқурлашаётган ислоҳотлар ва маънавиятимиздаги юксалишлар билан боғлиқдир. Ялпи миллий маҳсулотнинг ўсиши, инфляциянинг сезиларли даражада камайиши, макроиқтисодий ҳолатни белгилаб берувчи бошқа ижобий ўзгаришлар пировардида халқимизнинг турмуш фаровонлиги яхшиланишига хизмат қилади.

ҚЎШҚАНОТ

Бундай кайфиятни мустақиллигимизнинг 12 йиллигини ҳамда Нукус шаҳри юбилейини муносиб кутиб олишга астойдил бел боғлаган Қорақалпоғистон Республикасининг ҳар бир шаҳри, ҳар бир тумани, ҳар бир қишлоғи, ҳар бир маҳалласида ҳам яққол ҳис қилиш мумкин. Зеро, бир неча йиллик сурункали сув тақчиллигидан сўнг Аму ўзани оби-ҳаётга тўлиб-тошиб оқмоқда. Орол денгизи ҳудудидаги кўл ва кўлтиқлар сувга тўлиб, янги саҳрога айланган ултонга интилмоқда. Қолаверса, қорақалпоғистонликлар кузги буғдойдан мисли кўрилмаган даражада мўл ҳосил йиғиштириб олдилар.

Айни чоғда республикада макроиқтисодий барқарорликка эришиш борасида дадил қадамлар қўйилмоқда. Қуш қўшқаноти билан учади, дейишади. Қорақалпоғистон иқтисодиётида бундай мажозий қанотнинг биринчиси акциядорлик жамиятлари бўлса, иккинчиси кичик ва ўрта бизнес субъектларидир. Ҳозирги кунда иккала қанотни ҳам мустаҳкамлаш бўйича изчил иш кетмоқда. Жорий йилнинг биринчи ярмида 24 корхона хусусийлаштирилди. Хориж сармояларини жалб қилиш борасида ҳам муайян натижаларга эришилди. Жумладан, «Зооветтаъминот» акциядорлик жамиятининг 1766 долларлик акциялари сотилди. «Маман» ва «Шайхжалил» акциядорлик жамиятларининг акцияларини сотиш бўйича муҳим битимлар имзоланди.

Таҳсинга лойиқ яна бир жиҳати шундаки, «Шайхжалил» акциядорлик жамияти акцияларини сотиб олишга аҳд қилган хориж сармоядорлари корхона ишлаб чиқариш қувватларини қайта қуришга ярим миллиард сўмлик сармоя жалб этишга аҳд қилишган.

— Мавжуд 352 та акциядорлик жамиятининг барчасида умумий мажлислар бўлиб ўтди. — дейди Қорақалпоғисон Республикаси Давлат мулки қўмитаси раиси Қутлимурод Панаев. — Энг аввало, шуни қайд қилиш керакки, йиғилишларга пухта тайёргарлик кўрилди. Уларда акциядорларнинг иштирок этиши, ўз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишлари учун шарт-шароитлар яратилди. Пировардида 49 та акциядорлик жамиятининг раҳбарлари акциядорлар хоҳиш-иродасига кўра ўзгартирилди. Ҳаммасида Кузатув Кенгашлари янгидан сайланди. Уларнинг ишини тубдан яхшилаш чоралари белгиланди. Энг муҳими, акциядорлар ўзлари бирлашган субъектнинг иқтисодий аҳволи, истиқболи юзасидан очиқчасига гаплашиб олдилар. 202 та акциядорлик жамияти аъзолари эса мулкнинг бошқа шаклига ўтиш юзасидан қарор қабул қилди. Бир сўз билан айтганда, биз акциядорлик жамиятларини ривожлантириш билан бир қаторда хусусий секторни тараққий эттиришга ҳам алоҳида эътибор бераяпмиз.

Ҳақиқатан ҳам, бугун Қорақалпоғистонда кичик ва ўрта бизнес ривожи диққат марказида турибди. Бу борада Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасининг нуфузи тобора ошмоқда. 2003 йил 1 июль ҳолатига кўра, палата аъзолари сони 10378 нафарга етди. Ўтган 6 ойда эса 925 кишига ошди. Шу даврда 1889 та янги кичик ва ўрта бизнес субъекти ташкил этилди.

— Палатамиз тадбиркорларнинг ишончли таянчига айланиб бормоқда, — дейди палата раиси Каромитдин Абдижалиев. — Бунда уларга кўрсатилаётган ахборот-маслаҳат хизматимиз муҳим аҳамият касб этмоқда. Ярим йил давомида тадбиркорларга 7,9 миллион сўмлик ана шундай хизмат кўрсатдик. Бундан ташқари, Қорақалпоғистон телевидениеси билан ҳамкорликда «Андиша» телетанловини ўтказмоқдамиз. Унда туманлар тадбиркорлари бир-бирлари билан мусобақалашмоқдалар.

Ҳа, Қорақалпоғистон иқтисодиётининг қўшқаноти ҳам мустаҳкамланмоқда. Ярим йил давомида кичик ва ўрта бизнес субъектлари хорижга 9,4 миллион АҚШ доллари миқдорида маҳсулот сотди. Демак, парвоз ҳам шунга яраша янада баландроқ бўлишига шак-шубҳа йўқ!

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2003 йил 22 июлдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	630,90
1 Англия фунт стерлинги	1540,87
1 Дания кронаси	147,98
1 БАА дирҳами	265,29
1 АҚШ доллари	974,37
1 Миср фунти	159,73
1 Исландия кронаси	12,53
1 Канада доллари	692,42
1 Хитой юани	117,72
1 Малайзия ринггити	256,45
1 Польша злотийси	245,80
1 СДР	1351,26
1000 Туркия лираси	0,70
1 Швейцария франки	716,98
1 ЕВРО	1099,67
10 Жанубий Корея вони	8,26
10 Япония иенаси	82,37
1 Россия рубли	32,02
1 Украина гривнаси	182,74

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар

...Яқинда жиянларимдан бири бизникига келиб, университетда янги бир домла пайдо бўлгани, унинг ажабтовур хислатлари ҳақида тўлқинланганча ҳикоя қилиб кетди. Жиян, негадир домланинг илми, педагогик маҳорати тўғрисида эмас, нуқул унинг ватанпарварлиги, шўролар даврида миллат учун қаҳрамонларча курашгани ҳақида жўшиб сўзларди. Домланинг талабаларга айтишича, у Ўзбекистон мустақиллиги арафасида Москвадан келган "десантчилар" билан ҳам матонат кўрсатиб олишган, унинг бу мардонавор ҳаракатлари натижасида Марказдан юборилганларнинг кўпчилиги, жумладан, республика Бош прокурорининг муовини ҳисобланган О.Гайданов ҳам ишдан бўшатиб юборилган экан.

Бир қараганда, жияннинг ўз домласи тўғрисида бундай ғурурланиб гапириши мени хурсанд қилиши лозим эди. Лекин бу сўзамол домланинг ўша вақтдаги қилмишларини яхши билганим учун, кўнглим жуда хира тортди...

Худди атай қилгандек, орадан кўп ўтмай, шунга ўхшаш яна бир манзаранинг устидан чиқдим. Ўзини Ўзбекистоннинг етакчи ҳуқуқшуноси деб билган аллома ҳам талабаларига уни машқур Гдлян-Ивановлар сўроққа чақиргани, акамиз эса ҳеч иккиланмай терговчилар юзига эшикни тарс ёпиб чиқиб кетганлиги тўғрисида ғурурланиб ҳикоя қиларди...

Очиғи, ёв қочганидан кейин кўпаядиган бундай қаҳрамонлар «хотиралари»ни эшитиб, одам ғалати ҳолга тушиб қоларкан. Уларга "ахир бу нарсалар бўлмаган-ку", дея эътироз билдирсангиз, барча замонларнинг қаҳрамони ролига даъвогар бу кимсалар юзига файласуфона сўлиш бериб, «Ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш учун шунақа гаплар ҳам керак, акаси» деб сизга ақл бўладилар.

Албатта, бундай вазиятда "Ҳа, энди домланинг бир мақтангиси келибди-да", деб бошқа индамай қўя қолиш ҳам мумкиндек. Лекин, таассуфли жиҳати шундаки, ўша воқеаларнинг тирик шоҳидлари бўлган айрим дўстларимиз ҳам чин ҳақиқатни билсалар-да, бояги маддоҳларни жимгина эшитиб, уларнинг уйдирма тарихларини тасдиқлаб кетаверадилар.

Бугун тарих ҳақиқатини тиклаш, ўтмишни ҳалол ёритиш, илм кишиларининг холислиги борасида кўп ва хўп гапирамиз. Аммо яқиндагина кечган, ўзимиз гувоҳи бўлган энг янги тарихимизнинг ҳам баъзида бузиб талқин қилинаётгани, айрим сохта қаҳрамонларнинг ўзларини мустақиллик учун курашчи деб тақдим этаётганига ҳам жим қараб тураверамиз. Қўйиб берилса, гўёки ҳамма райком, обком котиблари, ҳуқуқшунослар, олимлар, барча даражадаги раҳбарлар шўро даврида ҳам фақат халқ манфаатлари йўлида хизмат қилиб, азият чеккан, барчаси бирдай жабрдийда...

Бундай кимсаларнинг енгил-елпи ҳикоялари натижасида эса баъзи ёшларимиз онгида мустақиллик жуда осонлик билан қўлга киритилган экан, деган фикр пайдо бўлиши мумкинлигини ўйламаймиз ҳам.

Мен-ку, албатта, жиянга, уйдагиларга асл бўлган воқеаларни бафуржа айтиб бердим. Лекин домлаларининг "кашфиётлари"га маҳлиё бўлган бошқа талабалар ҳоли не кечади, уларга ҳақиқий тарихни ким сўзлаб беради? Шуларни ўйлаб, янги тарихимизнинг қай бир саҳифасига ойдинлик кирармикан, деган ният билан мазкур мақолани ёзишга жазм этдим.

ЧИН ЎЗБЕК ИШИ

ёхуд Марказдан келган қонун посбонларининг кирдикорлари ҳақида

Келинг, суҳбатни бояги домламиз О.Гайдановни қандай "йўқ қилгани" тўғрисидаги қизиқ бир воқеадан бошлай қолайлик.

1987 йилда ТошДУнинг юридик факультети профессор-ўқитувчилари О.Гайдановни тантанали учрашувга таклиф қиладилар. Домламиз эса ўша вақтда партия органларида "масъул вазифада" ишлар, Марказдан келганлар билан турли учрашувлар уюштириб, одамлар орасида улар фаолиятини қизғин тарғиб қилардилар. Бу йиғинларда "аксарият ўзбеклар жиноятчи ва порахўр" деб уқтирилар, айни қусурлар "бу халққа йўргакдан теккан" деган гаплар айтиларди. Домламиз бу учрашувни ташкил қилишга ҳам, албаттаки, бош-қош бўлувдилар. У ўзини компартиянинг "масъул ходими", сиёсий жиҳатдан ҳушёр эканлигини таъкидлаш учун Гайданов ташрифидан бир неча кун аввалдан келиб, тайёргарлик даражасини бир неча бор кўриб ҳам кетди. Зеро, бундай мулоқотлар мафкуравий жиҳатдан ўта муҳим, долзарб тадбир ҳисобланарди.

Ниҳоят, шўро "марди майдонлари" йиғилганлар томонидан гулдурос қарсаклар билан кутиб олинди ҳам. Сўзга чиқувчилар олдиндан тайёрлаб қўйилган, залда эса ваҳима аралаш сергаклик руҳи ҳукмрон. Раислик қилувчи «масъул ходим», О.Гайдановни кўкларга кўтариб таърифлаб-тавсифлагач, тантанали равишда унга биринчи сўзни берди. Ўзбекларга ҳалоллик ва адолатдан сабоқ бермоқ учун «иссиқ ўрнини совутиб» атай Марказдан ташриф буюрган О.Гайданов сўзларига ҳар турли товланишлар бериб, роса гапирди. Учрашувга йиғилган ҳуқуқшунослар бу «ўткир нотиқ»нинг ўзи бошчилигида амалдаги қонунлар қанчалик зўрланаётганини жуда яхши билишса-да, маърузачи сўзларини ора-орада қарсаклар билан олқишлаб ўтирдилар. Маърузадан кейин саволлар бериб, Гайдановнинг таржимаи ҳоли билан ҳам қизиқдилар. «Қаҳрамон» ўзининг «шонли йўлини» оддий ишчиликдан бошлагани, ҳарбий хизматни ўтагач, шаҳар ВЛКСМ ходими бўлиб фаолият кўрсатгани, кейин эса прокуратура органларига ўтиб, ўз фидойилигини исбот қилгани туфайли амал поғоналаридан жуда тез кўтарилиб борганини ортиқча камтарликни йиғиштириб қўйиб сўзлай кетди. 1984 йилда Қозоғистон ССР прокуратураси бошқарма бошлиғининг ўринбосарлигидан бир сакраб, Ўзбекистон ССР Бош прокурорининг ўринбосари лавозимига ўтиб қолганини айтаётганида эса ўзини худди бу юртга юборилган янги пайғамбардек тақдим этди. Тўғри-да, 1971-84 йиллар оралиғида — 12 йил давомида кичик бир шаҳар комсомол ташкилоти котиби бўлиб келган одам кейинги 12 йилда «суверен» бир давлатнинг Бош прокурори ўринбосари даражасига етиши мўъжиза эмасми?! Буни эшитиб, зал гулдурос қарсакларга тўлди. О.Гайданов сўзининг охирида «Мен СССР Бош прокурорининг буйруғи билан Ўзбекистонга социалистик қонунчиликни ўрнатгани келдим" деганида эса, компартия вакилининг ишораси билан бошланган қарсаклар анчагача тинмади.

Ундан кейин олдиндан тайёрлаб қўйилган факультет комсомол секретари сўз олиб, ўзининг энг катта орзуси — Гдлян, Иванов ва Гайдановларга ўхшаган қонун посбони бўлиб етишиш экани, ҳуқуқшунослик факультети талабалари учун бу инсонлар чинакам ўрнак эканини тантанали равишда билдирди. Масъул ходим эса мажлисни Марказдан келганлар фаолиятини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларга елкадош бўлиш ҳар бир бўлғуси ҳуқуқшуноснинг бурчи бўлмоғи лозимлиги тўғрисидаги гаплар билан якунлади. Мазкур учрашув О.Гайдановга жуда ёққан бўлса керакки, мажлисдан кейин масъул ходимга шундай тадбирларни янада кўпроқ ташкил қилиш таклифини билдиради...

Бояги домланинг "Гайдановга қарши ўтказган кураши" тарихи шу тариқа "шарафли" якун топганди.

* * *

Ана энди ўйлаб кўрайлик. Мустақилликка эришганимизга эндигина 12 йил бўляпти. Кечагина иблиссифат кимсаларга ҳар томонлама ёрдам берган инсонлар томонидан тарихнинг бундай бузиб кўрсатилиши кейинчалик нима оқибатларга олиб келади?

Шу ташвишли ўй бизни фақат фактик материаллар асосида фикр юритиш ҳамда асл ҳақиқат қандай бўлганини баён этишга ундайди.

Албатта, "ўзбеклар иши" тўғрисида мустақиллик даври адабиётимиз ва матбуотимизда озми-кўпми материаллар эълон қилингани туфайли, юз берган қонунсизликларга батафсил тўхталиб ўтирмаймиз. Бизни бу бебошликларнинг туб моҳиятида нима ётгани, уни кимлар ва қандай амалга оширгани кўпроқ қизиқтиради.

Шўролар ҳукумати нафақат шафқатсиз, балки жуда маккорона сиёсат олиб бориши билан ҳам дунёда донг таратганди. Аслида, Гдлян-Иванов бошчилигидаги «десант» Ўзбекистонда аксарият қонунсиз фаолият билан машғул бўлишини Марказ аввалбошданоқ тушуниб етган. Айни қонунбузарликларни «қонунлаштириш» учун эса Марказдагилар тергов ишларининг қонуний ташкил қилинишини таъминлаши лозим бўлган республика прокуратурасига ҳам ўз вакилларини доимий ишлаш учун юборган.

Бунинг учун гўё асослар ҳам етарли эди. Аввало, республиканинг ўша пайтдаги ношуд раҳбарияти нуқул марказдан ёрдам сўрашдан чарчамасди. Бошқа томондан бўлса, СССР конституцияси, совет қонунларига биноан прокуратура органларида фақат вертикал бўйсуниш ҳукм сурарди. Гарчи, конституцияга кўра, Ўзбекистон суверен давлат саналса ҳам, унинг прокурори, республика раҳбарияти билан маслаҳатлашилмаган ҳолда, СССР Бош прокурори томонидан тайинланарди.

Марказқўм ва СССР Бош прокуратураси ўзларининг бу ваколатларидан, албаттаки, кенг фойдаланишган. Қисқа муддат ичида Ўзбекистон ССР прокуратурасининг энг юқори, энг муҳим лавозимларидан тортиб, область, район прокурорларигача марказдан доимий ишлашга юборилган вакиллар билан алмаштирилди. Ўзбекистонга ташланган бу «социалистик десант"нинг сони эса юздан ортиқ эди.

1984 йилда Ўзбекистон ССР прокурори, унинг муовинларидан учтаси, энг катта бошқармаларнинг бошлиқлари лавозимларига Марказдан келган одамлар қўйилди. Бу билан чекланилмасдан, аста-секин область даражасидаги прокурорлар — Бухоро области прокурори (Матюшов Г.Н.), Самарқанд области прокурори (Еременко В.И.), Хоразм области прокурори (Титаренко А.Д.), Навоий области прокурори (Сухарев А.П.), Сурхондарё области прокурори (Желтков В.М.), Қорақалпоғистон АССР прокурори (Донцов В.В.) ва Тошкент шаҳар прокурори (Филиппенков Г.П.) ҳам Москов томонидан юборилди. Кейинги босқичда эса район прокурорлари лавозими ҳам «меҳмонлар» учун бўшатилди..

Ўша вақтда Ўзбекистонда иш олиб борган Гдлян-Ивановлар қилмишларини яширишгина эмас, балки уларнинг эндиги ўзбошимчаликлари учун ҳам барча шароитни муҳайё қилиш марказдан юборилганларнинг асосий вазифаси ҳисобланган. Бунга қўшимча республика прокуратураси тизимидаги малакали ходимларни ишдан бўшатиб, уларнинг ўрнига ҳамма гапга "лаббай" деб жавоб берадиган одамларни лавозимларга тайинлаш сиёсати ошкора юргизилган.

Эътибор берадиган бўлсак, Марказдан юборилганлар прокуратура органларидаги энг асосий бўлим ва бошқармаларни ўз қўлига олганлар. О.Гайданов ЎзССР прокурорининг ўринбосари бўлиш билан бир қаторда тергов бошқармасини ҳам тасарруфига олган бўлса, А.Жуков Ўрта Осиё транспорт прокурорининг ўринбосари бўлган. О.Маценко ЎзССР прокуратурасининг ички ишлар вазирлиги идораларида тергов ва суриштирув устидан назорат бўлимини бошқарган бўлса, Б.Сёмкин ЎзССР прокуратурасининг судларда жиноят ишлари кўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими бошлиғи лавозимини эгаллаган. В.Лаптев деганларига республика прокуратурасининг тергов бўлимини бошқариш, Я.Осиповга республика прокуратураси қамоққа олинганларни сақлаш ва жазони ижро этиш жойларида қонунларга риоя этилиши устидан прокурор назорати бўлимининг бошлиқлиги, П.Кушнирга ЎзССР прокурорининг ўринбосари, кадрлар бошқармаси бошлиғи лавозими теккан.

Бу "меҳмонлар»нинг ҳаммасининг аввалги иш жойларига қарасак, улар Ўзбекистонда камида икки поғона юқори лавозимга эга бўлганлари ошкор бўлади. Касбий малакаси ҳақида эса гапирмасак ҳам бўлар. Уларнинг баъзилари учун прокуратура органларида ишлаш умуман мумкин бўлмаган. Масалан, бизга келиб, «қонун устуворлигини таъминлаши лозим бўлган» В. Ю. Лаптев Красноярск вилояти прокуратурасида алоҳида муҳим ишлар бўйича катта терговчи вазифасида хизмат қилаётган пайтда ўзининг онаси ўша жойда қотиллик содир қилиб — одам ўлдириб, жиноий жавобгарликка тортилганди. Аслида, бундай ҳолатда прокуратура ходими ишдан бўшатилиши керак эди. Қотилнинг ўғли эса Ўзбекистонга юборилиб, республика прокуратураси тергов бўлими бошлиғи лавозимига қўйилади..

Келгинди «қонун посбонлари»нинг касбий малакаси нақадар паст бўлганини яна шундан ҳам билса бўладики, масалан, Тошкент шаҳар прокурори лавозимига беш йилда тўрт марта янги одам олиб келиб қўйилади. Прокурорнинг конституциявий ваколат муддати беш йиллигини эсга олсак, бу ҳолатга ҳам баҳо ўз-ўзидан маълум бўлади.

Донишмандлардан бири «Мен ҳеч ким кўрмайди ва ҳеч ким билмайди, деб ҳеч қандай иш қилмайман, ҳарқалай, виждон деганлари шу бўлса керак» деганди. Бизга келган қонунбардор азаматлар учун эса виждон, иймон, ияту шарм деган гаплар «орқада қолган Шарқнинг қолоқ тушунчалари» ҳисобланган. Бу ахлоқий нопок кимсаларнинг Ўзбекистонга келиб қилган номаъқулчиликларидан илон пўст ташларди.

Дейлик, Д.Паньков деганларини Киев шаҳар прокуратураси тергов бошқармаси бошлиғининг ўринбосарлигидан бирданига Тошкент шаҳри прокурори ўринбосари қилиб кўтаришади. Кундузи бегуноҳ одамларни қон қақшатиб чарчаган, асли наслига тортган бу кимса "Россия" меҳмонхонасида фоҳишалар билан маишат қилаётганида ўзининг хотини томонидан ушлаб олинади. Бу лавозимда бор-йўғи бир йил ишлаган Д.Паньковни "иш фаолиятида йўл қўйган қўпол камчиликлари ва номуносиб ҳаракатлари учун" эгаллаб турган лавозимидан озод этиб, прокуратура органларидан бўшатадилар.

ЎзССР прокуратураси ички ишлар вазирлиги идораларида тергов ва суриштирув устидан назорат бўлими бошлиғи лавозимига қўйилган А.Маценко эса бу юртга қадам босган кунидан бошлаб, Ўзбекистонга вақтинчалик келгани, унинг асосий вазифаси — бир йил ишлайдими, икки йилми — умрининг охиригача етадиган мол-дунё тўплаш эканини яширмай айтиб юради.

Бу нафс бандасининг "иш фаолиятидан" биргина мисол келтирсак, унинг ҳақиқий башараси ошкор бўлади-қолади. 1985 йилда Тошкентнинг Бешёғочидаги машҳур "Подарочный" магазинига ўша пайтда жуда танқис бўлган енгил фин костюмлари келтирилади. Магазин директори Шукур Аминовнинг хотирлашича, келтирилган моллар ҳақида хабар топган О.Маценко, қўл остидаги ходимларидан бирини юбориб, "прокурор ака учун" шу костюмлардан тайёрлаб қўйишларини айтади. "Хўжайин"нинг ўзи дабдаба билан магазинга кириб келган вақтида ундан қандай размер ва рангдаги костюм кераклигини сўрашганида, "қонуншунос меҳмон" директорга ғалати кулимсираб: "Ёш бола экансан, яна савдо ходимимиш, шунақаям савол берадими, бундай саволлар билан ўсиш у ёқда турсин, қамалиб кетиш мумкин-а", дея заҳарханда қилади. Ўнғайсиз қолда қолган шўрлик директор вазиятдан чиқиш учун "Бизнинг дўкон келин-куёвларга талон бўйича хизмат қилади-да, шунга..." деса, Маценко ўша заҳоти директорнинг оғзига уриб: "Бугундан эътиборан Ўзбекистоннинг энг эрка куёви мен бўламан. Бундан буён янги-янги келинларни бошлаб келавераман, сен эса — уларни кийинтириб ясантираверасан!", дея олифталик қилади.

Шу кундан бошлаб О.Маценко тез-тез бу дўконга хушторлари билан ташриф буюрар, уларга хоҳлаган кийимлари, қимматбаҳо духиларни танлатиб, ёнидан ел ўтмай, совға қилиб юбораверарди. Кийим-бош ва духилар магазин ҳисобидан кетгани етмагандек, директор тез-тез турли ресторанларга чақирилар, у ердаги ўтиришлару "қонун посбони"нинг жононлар билан қиладиган кейинги кўнгилхушликлари учун ҳам пул тўлаш бечора директор бўйнига илинганди. Шоввоз О.Маценконинг нафси фақат шу дўкон билан қонмаган бўлса керакки, у ҳар икки-уч ойда Донецкка контейнерда мол жўнатиб турган...

Самарқанд вилояти прокурори лавозимига келиб, бор-йўғи бир йил ишлаган В.Сухоноснинг хурмача қилиқлари эса латифа даражасига етганди. У порахўрликка шунчалик муккасидан кетгандики, қабулига кирганни одамлар безиллаб қолганди. Ҳатто иш юзасидан олдига кирган ўзининг ходимларига ҳам таъма билан кўз тикиб тураверарди. Бечора ходимлар унга Гоголнинг "Ревизор"идаги Хлестаков лақабини қўйган бўлиб, раҳбарга кираётганда бир-бириларидан қарз сўраб туришга мажбур бўлишган...

Ўзи хон, кўланкаси майдон бўлганлардан яна бири А.Титоренко Хоразм области прокурорининг ўринбосари бўлиб ишлаган даврида, областнинг кўплаб собиқ раҳбарларини қамоққа олиш учун санкциялар берганини мақтаниб гапирарди. Умуман олганда, Марказ гумашталарининг аксарияти ўзбекларга нисбатан нафратини яширмайдиган, мавриди бўлди дегунча миллатимизни камситувчи, ўзбекларни инсон ўрнида кўрмайдиган ва уларнинг ҳаммасини жиноятчи деб ҳисоблайдиган шахслар эди. Улар учун "социалистик қонунчилик устуворлигини таъминлаш" эмас, ўзбек миллатини ҳар турли йўллар билан эзиш, хўрлаш устувор вазифа бўлган.

1985-1987 йилларда ЎзССР прокурори ўринбосари лавозимида ишлаган А.Жуковнинг ҳузурига Жиззах области прокурори Нормели Норпўлатов томонидан область прокуратурасининг кадрлар бўлими бошлиғи лавозимига тавсия қилинган Мамат Маманов суҳбатга киради. Унинг бошидаги дўпписини кўрган А.Жуковнинг жон-пони чиқиб кетади ва М.Маманов юзига айтмаган ҳақорати қолмайди. Дўппи билан боғлиқ бу "масала" кейинчалик прокуратура органларида ўтказилган кўплаб мажлисларнинг кун тартибидан ўрин эгаллайди, Н.Норпўлатов касбдошлари олдида қанчадан-қанча ҳақоратлар эшитади. А.Жуков барча вилоят органларига бундай "бемаза одат"га барҳам бериш, "эскилик сарқити бўлган дўппини узоқроққа улоқтириб ташлаш" вазифасини топширади..

Марказ Гдлян-Иванов гуруҳининг қонунга зид фаолиятини яшириш мақсадида прокуратура тизимига "десант" юбориш билан чекланмай, балки уларни ҳам ёлғиз қолдирмаслик ниятида Марказий Комитетга ўз одамларини тиқиштирган. Масалан, 1986-87 йилларда Усатов Марказий Комитет бошқарувчиси, кейин эса республика прокурори бўлади. Шунингдек, республика Марказқўми иккинчи секретарлигига Ефимов, маъмурий идоралар бўлими бошлиқлигига эса Великанов жўнатилади. Уларнинг асосий иши — Марказий Комитетда туриб, прокурор кийимидаги бояги кимсаларни ҳимоя қилиш бўлган. Шу тариқа ҳаётда қонунсизлик тантана қилдирилган, раҳбариятга нисбатан халқ нафрати кучайиб, адолатга эса ишонч йўқолган.

* * *

Шу шароитда, 1989 йилда Ўзбекистонга янги раҳбар сайланади. Бу раҳбар "ўзбеклар иши", "пахта иши" баҳонаси билан таҳқирланган ўзбек миллатининг ғурурини тиклашни, юрт ва элни ҳақиқий мустақилликка олиб чиқишни ўзининг асосий вазифаси этиб белгилайди.

Лекин ўша вақтда СССР деган империя ҳали анча кучли, дунёни ларзага соладиган қудрати АҚШга тенгма-тенг давлат ҳисобланарди. Бу давлат жуда маҳобатли маъмурий, ҳарбий, зўрлов аппаратига эга эди.

Мамлакатнинг янги раҳбари бу империядан қутилиш осон кечмаслигини, ўзини демократ деб билганлар таклиф этгани каби марказ билан очиқ конфронтацияга бориш, тўс-тўполонлар кўтариб мустақил бўлиш жуда қийинлиги, бу йўл шундоқ ҳам азоб-уқубатда ҳаёт кечираётган халқ бошига янада хавфлироқ мусибатлар келтириши мумкинлигини теран англайди. Вазият ҳар бир қадамни пухта ўйлаб босишни, рақиб кучи ва имкониятларини тўла ҳисобга олиб ҳаракат қилишни талаб этарди. Республика раҳбари 1990 йилда республика прокурори лавозимига Усатовдан кейин миллий кадр тайинланишини Марказдан талаб қилади ва бу мақсадига эришади ҳам. Ҳали шўро империяси мавжуд бўлган даврда биринчи маротаба республика прокурори юрт раҳбарияти билан келишиб тайинланади.

Мамлакат раҳбари Б.Мустафоевни республика прокурори лавозимига тавсия қилиш олдидан ўз ҳузурига чақириб, "Сизнинг эндиги вазифангиз — юртимизда Ўзбекистон қонунларининг устуворлигини таъминлаш, халқимиз ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, айниқса, "пахта иши" бўйича қатағонга учраган, ноҳақ жазоланган фуқароларнинг ҳуқуқини тиклаш бўлади" деб уқтиради. Суҳбатда иттифоқдан келган прокуратура ходимларини қайтариб юбориш масаласи ҳам муҳим вазифа этиб белгиланади. Биринчи раҳбар бўлғуси республика прокурорига, бирма-бир ёзиб олишини тайинлаб, қуйидаги вазифаларни топширади:

— халқнинг прокуратура органларига ишончини уйғотиш, биринчи навбатда, мана шу халқ ва мана шу юрт манфаатларидан келиб чиқиб иш ташкил этиш;

— Гдлян-Ивановлар томонидан содир этилган қонунбузарликларга барҳам бериш, бунинг учун эса ноқонуний жазоланганларни озод этиш ишида суд органларига ҳар томонлама кўмаклашиш;

— прокуратура органларига тиқиштирилган Марказ гумашталарини чиққан жойларига қайтариб юбориш;

— Гдлян-Ивановларга нисбатан жиноий иш қўзғатиш, улар бу жиноятларни Ўзбекистонда содир этганларини асос қилиб, жиноий ишни кўриб чиқишни Ўзбекистон ихтиёрига топшириш юзасидан СССР Бош прокуратурасига талабнома юбориш;

— энг асосийси — СССР Бош прокуратураси билан алоқани секин-аста узиш ва бу ҳолатга узил-кесил барҳам бериш.

Б.Мустафоев кадрлар масаласини ҳал қилиш анча мушкул эканлиги, республика прокурори тўғридан-тўғри СССР Бош прокурорига бўйсунишга мажбурлиги, у хоҳлаган пайтда уни лавозимидан бўшатиши мумкинлигини айтади. Б.Мустафоевни босиқлик билан тинглаган раҳбар, бу ҳолга йўл қўймаслик учун республика прокурорини Ўзбекистон Олий Советида тайинлаш лозимлигини уқтиради.

1990 йил 31 октябрда Олий Советнинг 12-чақириқ учинчи сессиясида Ўзбекистон Президенти тавсияси билан республика прокурорининг иттифоқ прокурорига қарамлигига барҳам бериш ва бу тизимнинг мустақиллигини таъминлаш мақсадида Б.Мустафоев Ўзбекистон прокурори этиб тасдиқланади. Бу юрт тарихида биринчи марта республика прокурорининг республика Олий органи томонидан тасдиқланиши эди. Президент ташаббуси билан амалга оширилган бу иш республика прокурорига мустақил фаолият юритиш, прокуратура органларини номуносиб кадрлардан тозалаш имкониятини яратди.

Шундан сўнг Юртбошимиз тавсияси билан прокуратура ҳайъати мажлислари давлат тилида ўтказила бошлади, барча иш ҳужжатларини ҳам ўзбек тилида юритиш тартиби йўлга қўйилди. Бу эса нафақат Марказдан келган ходимларнинг, балки партия Марказқўмидаги Масков вакилларининг ҳам норозилигини келтириб чиқаради. Ефимов ва Великанов бир неча бор республика прокурорини ҳузурларига чақириб ёки телефон қилиб, унинг бу иши миллатчилик экани, русийзабон ходимлар ҳуқуқини поймол қилиш эканини айтиб, унга дўқ-пўписалар қилишади. Республика прокурори эса уларга жавобан, бу ҳаракатлар мамлакатда қабул қилинган қонунлар асосида, қолаверса, республика раҳбарининг қатъий талабига кўра амалга оширилаётганини айтади. Буни қарангки, орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, бояги адолатпарварларнинг ҳақиқий башараси маълум бўлади. Улар ўзаро келишиб, Ўзбекистонга ғалла келтириш баҳонасида, Масковдаги уйдирма фирма орқали Ростов вилоятига 900 млн. рублни республика раҳбариятидан яширин равишда ўтказиб юборишганди. Бундан хабар топган Президент республика прокуратурасига Ефимовни сўроққа чақириш, халқ ризқини жойига келтириб қўйиш вазифасини қатъий равишда топширади. «Ўртоқ» Ефимовнинг бу қилмиши оқибатида мамлакат бир тийин зарар кўрадиган бўлса, унга нисбатан жиноий иш қўзғатилиши, айбдорлар қамалишини маълум қилади.

Марказқўмнинг иккинчи котиби бўлса-да, энг муҳими — ортида Марказ турганига қарамай, республика Президентидан бундай муомалани кўрган, Ўзбекистон прокуратурасига сўроққа чақирилган Ефимов, Масковдаги ҳамтовоқлари олдига кетиб, бир ой ўтар-ўтмас пулнинг ҳаммасини жойига қайтаришга мажбур бўлади. Зарар қоплангач эса, Ўзбекистондан Ефимовнинг кавуши тўғрилаб қўйилади. Бу — шу пайтга қадар учрамаган ҳодиса ҳисобланиб, фақат республика раҳбарининг қатъиятлилиги, мустақиллик йўлидаги собитқадамлиги туфайлигина содир бўлади.

1991 йил февралида М.Горбачев бошчилигида СССР прокуратураси коллегияси чақирилади ва унда Ўзбекистон прокурорининг ҳисоботини эшитиш режалаштирилади. Москвага боришдан аввал Б.Мустафоев республика раҳбарининг ҳузурига кириб, ҳисобот учун чақирилаётгани ҳақида маълумот беради. Унга ўз ҳисоботида Марказнинг кейинги йилларда республикада олиб борган сиёсати натижасида кўплаб бегуноҳ кишилар ҳуқуқи поймол қилингани, унинг айбдорлари жазосиз қолгани, прокуратура тизимига Марказдан номуносиб кадрлар юбориш натижасида прокуратура фаолияти издан чиқиб кетаётганлигини айтиш ва бу ҳолга иттифоқ раҳбарлари қандай муносабат билдиришини аниқлаш топширилади.

Сўзининг якунида Президент: "Сизни республика Олий Совети тасдиқлаган, улар энди ишдан бўшата олмайди. Талабларни қўрқмасдан қўяверинг, уларни шу нарсага ўргатиш керак. Мажлисда Горбачёв бўлгани яна ҳам яхши. Сиз бошқа республикалар прокурорларидан фарқ қилиб, Бош прокурор олдида эмас, кўпроқ Парламент олдида жавобгар эканингизни унутманг" дейди.

Коллегияда М.Горбачёв бошчилигида иттифоқнинг бошқа раҳбарлари ҳам иштирок этган. Ўзбекистон прокурори ҳисоботида Марказ томонидан ўйлаб чиқилган «пахта иши» натижасида Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари поймол қилингани, айбсиз кишиларнинг қадр-қиммати оёқ ости этилгани, олиб борилган қатағон натижасида республика қишлоқ хўжалиги бошқарувининг кадрлар корпуси жиддий зарарлангани, бу ишларнинг асосий айбдорлари Гдлян-Иванов ҳамда уларнинг ҳамтовоқлари ҳамон жазосиз қолаётгани, Марказнинг ва СССР Бош прокуратурасининг республикага малакасиз, масъулиятсиз кадрларни юбориш сиёсати прокуратура органлари фаолиятига жиддий зарар етказганлиги очиқдан-очиқ айтилади.

Бу гаплар, ўз-ўзидан, Марказ раҳбариятига ёқмаган ва улар республика шаънига асоссиз эътирозлар билдириб, Ўзбекистонни иттифоқнинг кўпгина қонунларини бекор қилганлиги, бундай суверенитет республикага қимматга тушишини писанда қилишади. Танаффус пайтида СССР Бош прокурорининг ўринбосари А.С.Побежимов Б.Мустафоевни ўз хонасига олиб кириб, унга қаттиқ дакки беради. «Сен биринчи навбатда СССР Бош прокурорининг, қолаверса, иттифоқнинг вакилисан, ишингни шунга яраша ташкил қил ва этагингни ёпиб ол", дея пўписа қилади. Бу ҳолат ҳақида Б.Мустафоев шу заҳоти телефон орқали республика раҳбарига хабар беради. Президент: "Яхши, сиз ўз вазифангизни бажарибсиз. Энди улар Ўзбекистон нуқтаи назарини билиб олишди. Уйга қайтаверинг", дейди.

Шу тариқа Ўзбекистон прокурори уч кунлик коллегиянинг тугашини кутмай, унинг биринчи куниёқ Тошкентга қайтиб келади.

Бўлган воқеалар ҳақида республика прокурори Президентга батафсил маълумот берганида, Юртбошимиз Ўзбекистон Парламенти қабул қилган «Мустақиллик декларацияси»га асосан, юртимиз суверен давлат эканлиги, унинг барча органлари ўз фаолиятини шу ҳужжатга асосан ташкил қилиши, яъни қонунлар ижросини таъминлашда Ўзбекистон манфаатларидан келиб чиқиш зарурлигини ва прокуратуранинг ҳозирги кундаги энг асосий вазифаси — кейинги йилларда бўлиб ўтган қонунсизликларнинг оқибатини тузатиш эканлигини уқтиради. Президент бундан буён Марказнинг ҳар қандай чақирувларига бориш шарт эмаслигини ҳам алоҳида таъкидлайди.

Республика прокурори, кейинги коллегияларга қанчалик қатъий чақирилмасин, пўписалар қилинмасин, Президент кўрсатмасига амал қилиб, Москвага бормайди.

Б.Мустафоевнинг эслашича, 1991 йилда у СССР Бош прокурори номига ёзилган расмий хат билан Гдлян-Ивановларга нисбатан қўзғатилган ишнинг терговини Ўзбекистонга бериш тўғрисида мурожаат қилган. Лекин хатга ҳеч қандай жавоб бўлмаган. Шундан кейин яна бир хат тайёрланиб, республика прокурорининг биринчи ўринбосари иш материалларини олиб келиш учун Москвага жўнатилган. Лекин унга ҳам иш материаллари берилмаган.

1992 йил январда республика прокуратураси органларини Ўзбекистоннинг юрисдикциясига ўтказиш ҳақида Вазирлар Маҳкамасининг қарори чиқди. Шундан кейин ҳам СССР Прокуратурасидан республика прокурорини ҳисобот бериш учун Москвага чақириш тўхтамади, лекин у бирор марта ҳам йиғилишларга бормади. Сиёсий раҳбарият республика тузилмаларини, жумладан, Ўзбекистон Прокуратурасининг иттифоқ прокуратурасидан мустақил бўлишини доимий равишда қўллаб-қувватлаб турди.

Масалан, Кремль раҳбарияти кейинчалик ҳам Ўзбекистонга навбатдаги "десант"ни ташлаш учун баҳоналар ахтаришни тўхтатмаган. Марказ билан республика ўртасидаги муносабатлар ана шундай таранг тортиб турганида, Наманганда бир мудҳиш воқеа содир бўлади. 1990 йил 2 декабрда бу шаҳарда хизмат ўтаётган турли миллат вакиллари бўлмиш беш нафар солдат ваҳшийларча ўлдирилади. Шу кунлари республика Президенти Москвада эди. Бу воқеа Марказдан яна катта десантнинг Ўзбекистонга юборилишига тайёр баҳона бўлишини тушунган Президент Москвадан дарҳол телефон қилиб, зарур кўрсатмалар беради. Унга кўра, воқеанинг асл сабабларини аниқлаш мақсадида махсус комиссиялар тузилиши, Министрлар Совети ҳамда прокуратура вакиллари зудлик билан Наманганга етиб бориши лозим эди. Юртбошимиз, шунингдек, малакали юристларни жалб қилган ҳолда жиноий ишни тезда очиш лозимлигини айтиб, бу ишнинг очилиши Ўзбекистон прокуратурасининг иттифоқдан ажралган ҳолда мустақил ишлай олишини Марказ олдида исботлашини уқтиради. У И.Жўрабеков ва Б.Мустафоевга қатъий топшириқ беради: "Ишни ўз кучларинг билан очасизлар. Жиноятчиларга қонуний жазо берасизлар. Четдан ҳеч қандай терговчини яқин келтирмайсизлар".

Президентнинг топшириғига биноан, Б.Мустафоев бошчилигидаги тергов комиссияси ва И.Жўрабеков раислигидаги республика комиссияси тузилади. Комиссиялар раислари Президентга қилинаётган ишлар ҳақида узлуксиз ҳисобот бериб борадилар.

Бошқа томондан, Намангандаги воқеалар сабаб СССР прокуратурасида ҳам махсус штаб тузишганди. Ўша куни кечқурун иттифоқ бош прокурорининг ўринбосари Кравцов Б.Мустафоевга телефон қилиб, дўқ қила бошлайди: "Мана сенларга мустақиллик, қалай энди аҳволинг? Бу жиноят учун нафақат жиноятчилар, балки ҳали сенлар ҳам жавоб берасан. Биз СССР Бош прокуратураси, ҳарбий прокуратура, КГБ, МВД ходимларидан иборат махсус тергов гуруҳи тузиб, ишни очишни ўз тасарруфимизга оламиз. Жиноятчиларни ўзимиз жазолаймиз", дейди. Унга жавобан Ўзбекистон прокурори бу иш юзасидан республикада махсус комиссия тузилгани, тергов ишлари аллақачон бошлангани, ҳозирча Москвадан ҳеч қандай ёрдам керак эмаслигини тушунтиришга ҳаракат қилади. Бундан қониқмаган Кравцов ўша заҳоти И.Жўрабековга телефон қилади ва бояги гапларни янада ваҳималироқ оҳангда қайтариб, тез орада Марказ гуруҳи Ўзбекистонга юборилишини маълум қилади. И.Жўрабеков уларнинг таклифини рад этиб, республика раҳбарияти томонидан зарур чоралар кўрилгани, ўзи эса биринчи раҳбар рухсатисиз ҳеч қандай гуруҳни қабул қила олмаслигини, бундай масалага Президент Москвадан келгачгина тўхталиш мумкинлигини айтади.

Шу кунларда Марказ билан гаплашган республика раҳбари бу жиноятни очишга мамлакатда куч ва имкониятлар етарли экани, қолаверса, Гдлян-Иванов бошлиқ "десантчи"ларнинг ноқонуний ҳаракатлари натижасида халқнинг иттифоқ прокуратурасига ишончи қолмаганлигини билдиради. Шу боис халқ ичида ортиқча норозиликни келтириб чиқармаслик учун, асосан республика мутахассисларига ишониш лозимлигини таъкидлайди.

Беш кун ичида юқоридаги жиноий иш очилиб, айбдорларнинг барчаси қўлга олинади. Маълум бўлишича, бу жиноятларни содир этган кимсалар Наманганда ўша вақтда мавжуд бўлган "Адолат", "Тавба", "Ислом лашкарлари" каби гуруҳларнинг таъсиридаги кишилар экан. Улар бундай жанжаллар орқали гўё Ўзбекистоннинг мустақиллиги учун курашаётгани ҳақида оғиз йиртардилар. Аслида ўзларининг бу ҳаракатлари билан Ўзбекистонни қай даражадаги хавфга қўйиб, юртимизда янги қатағонлар учун баҳона яратиб бераётганларини англаб етмасдилар..

Кўряпмизки, ўша кунлари Ўзбекистон раҳбарининг икки томонлама ёвуз куч билан курашишига тўғри келган. Ўзимиздан чиққан балолар миллатлараро низоларни вужудга келтирсалар, Марказдагилар, бунга жавобан, Ўзбекистоннинг "кўзини очиб қўйишни" режалаштирардилар. Президент халқимизни бу икки балодан ҳам вақтида қутқаза олди!

Мазкур жиноятнинг очилишида заррача ҳам субъективликни топа олмаган Москва гумашталари ҳам, охир-оқибат, ҳақиқатни тан олишга мажбур бўлишди. Кейинчалик Марказга Намангандаги ҳодисалар ҳақида Великанов хабар қилгани, у масалага сиёсий тус бериб, шу баҳона билан Ўзбекистонга навбатдаги катта "десант"ни юборишни сўраганлиги маълум бўлади. Шу ва юқорида гувоҳи бўлганингиз бошқа қилмишлари учун вақти келиб Великановнинг ҳам ковуши тўғрилаб қўйилганини айтиб ўтиришимиз ортиқча бўлса керак.

Ҳарқалай, муҳтарам ўқувчиларимиз юртимиздан чиройли қилиб чиқариб юборилган Марказ ходимларининг кейинги тақдири нима бўлгани билан қизиқсалар керак. Биз ушбу мақолани тайёрлаш жараёнида улар тўғрисидаги маълумотларни сўраб, республика прокуратурасига мурожаат қилдик. Буни қарангки, худди урушда енгилган томон ўзидан кейин бирор ҳужжатни қолдирмай, ёқиб юборгани сингари, бояги шоввозлар ҳам ўз кирдикорларини яшириш мақсадида барча маълумотларни ўзлари билан олиб кетишган ёхуд йўқ қилиб юборишган экан. Фақат Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Р.Қодировнинг саъй-ҳаракатлари туфайлигина биз айрим маълумотларни олишга муваффақ бўлдик.

Юртимизга "социалистик қонунчиликни ўрнатиш учун" юборилган кимсаларнинг аксарияти Ўзбекистондан кетгач, тайинланган иш жойларидан ҳам ҳайдалганлар ёки паст лавозимларга ўтказилганлар. Бу саводсизларга ўз уйларида ҳам жой тегмагани эса яна бир бор Марказ аксар дордан қочганларни Ўзбекистонга юборганини исботлаб турибди.

Бу борада ҳам фактларга мурожаат қилайлик. 1984-1987 йилларда ЎзССР прокурори лавозимини эгаллаган А.Бутурлин ҳозирги вақтда Москва шаҳридаги хусусий адвокатуранинг адвокати бўлиб хизмат қилмоқда. Шунга ўхшаш О.Гайданов, О.Маценколар ҳам хусусий адвокатуралардан бошпана топишган. 1985 йилда Сирдарё вилоят прокурори ўринбосари лавозимига тайинланган А.Жихарев ҳозирда Донецк шаҳрида юрист-маслаҳатчи бўлиб ишлаяпти. "Десантчилар"нинг кўпчилиги эса бугунги кунга келиб прокуратура органларидан умуман ҳайдалган. Ҳолбуки, ёшига қарасак, улар айни жавлон уриб ишлайдиган пайтлари...

* * *

Азиз юртдош!

Гувоҳи бўлганингиздек, республика прокуратураси органларининг мустақилликка эришиши, мақоламиз бошида айтганимиз айрим кишилар талқин қилганидек, асло осон кечган эмас. Нафақат прокуратура, балки барча соҳаларнинг ҳам миллий давлат тасарруфига олиниш жараёни тўғрисида худди шу фикрни билдириш мумкин. Зеро, ўта оғир, ўта мураккаб вазиятда энг тўғри ва оқилона йўлни танлай билиш, миллат ва мамлакатни бу йўллардан талофатсиз ва эсон-омон олиб ўтиш иқтидори ҳаммага ҳам берилавермайди. Мана шу ҳақиқатни билиш, фарзандларимизга билдириш виждонимиз олдидаги, бугун ва келажак олдидаги бурчимиздир.

Озод АББОСХЎЖАЕВ,
ҳуқуқшунос.

Республикамизда ҳар бир ёш ҳавас қилгулик ўнлаб олий ўқув юртлари бор. Уларнинг мазмун-моҳияти мустақиллик йилларида тубдан ўзгарди. Бу илм даргоҳларини битириб чиқаётган ёшлар шубҳасиз, республикамиз тараққиёти, эл-юрт ободлиги учун хизмат қиладилар.

Иқтисодиёт ҳар қандай мамлакатнинг пойдевори, таянчи. Тошкент молия институти мазкур соҳада мутахассислар тайёрлаб берувчи олий ўқув юртларидан биридир. Барча таълим муассасалари каби ушбу даргоҳ профессор-ўқитувчилари ҳам бутун фаолиятларини мамлакатимизда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг иккинчи — сифат босқичида белгиланган вазифаларни босқичма-босқич бажаришга йўналтирган.

Куч - билим ва тафаккурда

ТАЪЛИМ СИФАТИ — БОШ МЕЗОН

Ҳозирги кунга келиб, иқтисодиётнинг, хусусан, молия, солиқ, бухгалтерия ҳисоби, банк ва бошқа соҳаларга кадрлар тайёрлаш базаси ҳисобланадиган таълим маскани бўлган институт таркибида 5 та факультет, магистратура бўлими, турли замонавий фанларни янги технологиялар асосида ўқитаётган 25 та кафедра, банк ва молия ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, Банк коллежи, Солиқ маркази, Молиячи-бизнес мактаби, 2 та лицей, Солиқ ташкилотлари учун кадрлар тайёрлаш маркази фаолият кўрсатаяпти.

Институтда таълимнинг кундузги шакли бўйича:

Молия-иқтисод факультетида: *"Молия"; "Солиқлар ва солиққа тортиш"; "Суғурта иши"; "Қимматли қоғозлар ва биржа иши"; "Лойиҳаларни молиялаштириш";*

Кредит-иқтисод факультетида: *"Банк иши"; "Менежмент";*

Ҳисоб-иқтисод факультетида: *"Бухгалтерия ҳисоби ва аудит"; "Касб таълими" кабi 8 та йўналиш бўйича бакалаврлар тайёрланмоқда.*

Шунингдек, таълимнинг сиртқи шакли бўйича:

Кредит-иқтисод факультетида: *"Банк иши", «Лойиҳаларни молиялаштириш»;*

Ҳисоб-молия-иқтисод факультетида: *"Молия"; "Солиқлар ва солиққа тортиш"; "Бухгалтерия ҳисоби ва аудит" каби 5 та йўналиш бўйича бакалаврлар тайёрланмоқда.*

Институт магистратурасида: *«Давлат молиясини бошқариш»; "Корхоналар молияси"; "Молиявий менежмент"; «Қимматли қоғозлар бозори ва биржа иши»; "Суғурта иши"; «Капитал қўйилмаларни молиялаштириш ва уларнинг мониторинги», "Инвестиция фаолиятини молиялаштириш"; «Кредит»; «Халқаро валюта-кредит муносабатлари»; "Банк аудити"; "Банкларда қимматли қоғозлар билан операциялар"; "Солиқлар ва солиққа тортиш»; «Бухгалтерия ҳисоби» (иқтисодиёт тармоқлари); «Аудит»; "Ташқи иқтисодий фаолият ҳисоби ва таҳлили"* каби 15 та мутахассислик бўйича магистрларни тайёрлаш ишлари давом эттирилмоқда.

Бугунги кунда институтнинг турли бўлим ва кафедраларида 389 нафар профессор-ўқитувчи ўқув-услубий, илмий-тадқиқот ва маънавий-маърифий ишларни самарали шаклларда амалга оширмоқда. Уларнинг қарийб 60 фоизга яқини илмий унвонга эга.

Кадрлар тайёрловчи ихтисослик кафедраларининг етакчи профессор-ўқитувчилари томонидан 6 та бакалавр йўналиши ва 34 та магистратура мутахассислиги бўйича давлат таълим стандартларига мувофиқ ўқув-услубий комплекслар ишлаб чиқилган ва амалиётга муваффақиятли жорий этилаяпти. Бу борада амалга оширилган ишларнинг эътиборли жиҳати шундаки, талабаларнинг ҳар бир фандан рейтинг балларини ҳисоблашда уларнинг билимлилиги, ўқув машғулотларидаги фаоллиги, мустақил ишлашга ижодий ёндошганлиги, ўқув-меҳнат интизомига амал қилиши каби жиҳатлар ҳисобга олинади.

Бугунги кунга келиб, институтнинг барча кафедраларида ўқитиладиган 170 дан ортиқ фандан ўқув ва ишчи ўқув дастурлари ишлаб чиқилди ҳамда уларни нашр этиш ишлари якунланмоқда.

Шу масалага бағишланиб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 5 январдаги «Узлуксиз таълим тизимини дарсликлар ва ўқув адабиётлар билан таъминлашни такомиллаштириш тўғрисида»ги, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августидаги «Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида»ги Қарорларида қўйилган вазифалар ижросини таъминлаш ҳамда юқори малакали кадрларни тайёрлаш кўп жиҳатдан институт кафедраларида ўқув-услубий материалларнинг мавжудлиги ҳамда ўқув жараёнини улар билан таъминлаганлик даражасига узвий боғлиқ.

2002/03 ўқув йилига тайёргарлик даврида давлат таълим стандартларининг ўқув режаларига мувофиқ ишлаб чиқилган ишчи ўқув режалари бўйича кафедралар томонидан ўқитиладиган фанлардан ўқув-услубий комплексларни янгилаш, айниқса маъруза матнларининг сифатини янада яхшилаш борасида қатор ижобий ишлар қилинди. Маъруза матнлари қайта ишланди, кўпайтирилди, уларнинг электрон версиялари талабалар фойдаланиши учун институт кутубхонасига топширилди.

Маърузалар матнларини ёзиш билан бирга «Бухгалтерия ҳисоби, назорат ва аудит», «Молиявий таҳлил», «Умумиқтисодий назария», «Статистика», «Қимматли қоғозлар ва биржа иши», «Солиқ ва суғурта» ва бошқа кафедраларда ўқитиладиган фанлар бўйича ўқитиш модуллари яратилди.

Бугунги куннинг долзарб талаби сифатида чет тилларини ўрганишга катта эътибор қаратилиб, мазкур фан бўйича дарс машғулотлари талабалар учун мувофиқлаштирилган ҳолда махсус аудиторияларда ўқитилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида» ги 2002 йил 6 июндаги қарорини бажариш борасида институтда қатор ишлар амалга оширилди. Институтнинг электрон кутубхонаси яратилиб, унда барча кафедралар томонидан ўқитиладиган фанлардан ёзилган маъруза матнларининг электрон версиялари институт сайтида жойлаштирилди. Маъруза матнларининг такомиллаштирилган ва янгидан ишлаб чиқилган вариантлари электрон кутубхонага ҳам киритилган.

Шунингдек, электрон дарсликлар яратиш борасида Россия Фанлар академияси, Тошкент давлат иқтисодиёт университети билан биргаликда «Иқтисодиёт назарияси» фанидан электрон дарслиги ҳам яратилган. Бундан ташқари яна бир неча электрон дарсликлар устида иш олиб борилмоқда.

Институт профессор-ўқитувчилари ва талабалари катта тезликка эга бўлган сифатли INTERNET тармоғидан фойдаланишлари йўлга қўйилган. Бугун олийгоҳ замонавий http://www.tfi.uz интернет сайтига ҳамда шахсий @tfi.uz почта серверига эга. Институт ва унинг таркибий бўлинмаларининг ўзбек, рус ва инглиз тилларидаги сайтлари ҳам очилган.

Педагогик технологиялар бўйича 2002 йил сентябрь-ноябрь ойларида институт профессор-ўқитувчилари «Янги педагогик технологиялар ва ўқитишнинг интерактив усуллари» мавзусида Ўзбекистон — Германия халқаро таълим дастури доирасида Германия техникавий ҳамкорлик жамияти томонидан ташкил этилган халқаро лойиҳада қатнашишди. Таъкидлаш жоизки, икки ойдан ортиқроқ давр мобайнида дарслар германиялик инструкторлар томонидан (таржимонлар ёрдамида) замонавий педагогик технологиялар асосида интерактив усулда олиб борилди.

Германия техникавий ҳамкорлик жамияти инструкторлари янги педагогик технологиялар асосида мультипликаторлар тайёрлаш бўйича дунёнинг кўплаб давлатларида лойиҳаларни амалга оширишмоқда. Шу жумладан, мазкур лойиҳанинг иккинчи босқичи режасига мувофиқ, Тошкент минтақасидаги гуруҳида семинар-тренинглар олиб борилди.

Маълумки, кейинги пайтда «масофадан ўқитиш» услубига катта эътибор берилаяпти. Шу боис институтда иқтидорли талабалардан махсус гуруҳлар ташкил этиб, «масофадан ўқитиш» дарслари ўтказилиши йўлга қўйилди. Хусусан, профессор-ўқитувчилар учун ҳам бундай дарсларни олиб бориш технологиясидан амалий дарслар ташкил қилинган.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг сифат босқичида белгилаб берилган вазифаларни тўлиқ ва самарали амалга ошириш, биринчи навбатда профессор-ўқитувчиларнинг илмий салоҳиятига, уларнинг назарий-амалий билимларига ҳамда педагогик маҳоратига боғлиқ.

Шу нуқтаи назардан келиб чиқиб, институт профессор-ўқитувчиларнинг 2003/2006 йилларга мўлжалланган истиқболли малака ошириш режаси ишлаб чиқилган ва унинг бажарилиши таъминланмоқда. Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, профессор-ўқитувчиларнинг маълум қисми, АҚШ, Германия, Жанубий Корея, Миср Араб Республикаси, Малайзия, Россия ва бошқа қатор хорижий давлатларда ўз малакаларини ошириб келди ҳамда уларнинг турли дастурларида фаол иштирок этаяпти.

Ушбу даргоҳ олимлари Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида илмий-техника тараққиётини мувофиқлаштирувчи кенгаш қошидаги фан ва технологиялар маркази, шунингдек, Олий ва ўрта махсус мактаб муаммолари институти билан ҳам самарали ҳамкорликда илмий изланишлар олиб бормоқда. Институтда эришилган ютуқлардан бири шуки, Фан ва технологиялар марказига грант олиш учун танлов ҳайъатига қатор илмий тадқиқот ишлари бўйича бир неча миллион сўмлик лойиҳалар топширилган. Жумладан, танлов натижаларига кўра, 5 та лойиҳа бўйича 2003 йил учун 13 миллион сўмлик грант соҳиби бўлишди.

Ҳозир таълим тизимида бир масала борки, уни асло эътиборсиз қолдириб бўлмайди. Бу ўқув юртлари битирувчиларини иш билан таъминлаш масаласи. Институт битирувчиларини республикадаги бўш иш жойларига тартибли тарзда ишга жойлаш учун буюртмалар олинган. Битирувчи курсларда таҳсил олаётган талабалар амалиёт ўтаган корхона, ташкилот ва муассасаларда ўқишни тугатганларидан сўнг ишга кириш мумкинлиги олдиндан ўрганилиб, буюртмалар қабул қилинган. Натижада институтнинг кундузги бўлимини битираётган талабалар корхона, ташкилот ва академик лицей ҳамда касб-ҳунар коллежлар буюртмаси асосида ишга жойлашиш имконига эга бўлмоқда.

2000-2003 йиллар давомида республикамиз барча корхона, муассаса ва ташкилотларининг институтда тайёрланаётган малакали кадрларга бўлган талабини ўрганган ҳолда ва улар билан буюртмалар портфелини шакллантириш мақсадида 300 дан ортиқ корхона, ташкилот ва муассасалар ҳамда академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари билан ҳамкорлик шартномалари тузилди. Корхоналар ва ташкилотларни мутахассисларга бўлган стратегик истиқболли эҳтиёжи прогнозлари асосида ахборот банки яратилган. Унинг асосида институтда тайёрланаётган мутахассисликларга бўлган талаб асосида 2000 дан зиёд буюртма олинди.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, институт билан академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари ўртасида 140 дан зиёд ва бошқа ташкилотлар билан 100 дан зиёд ҳамкорлик шартномалари тузилган. Шартномалар асосида академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари институтнинг 2002-2010 ўқув йиллари қабулига ҳамда шу даврда битирувчи мутахассис кадрларга бўлган эҳтиёжларини билдириб, буюртмалар бермоқдалар. Ҳозирги кунда академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари институт бакалавриатурасини битирувчиларининг 433 нафарига, магистратурасини тугатаётган мутахассисларнинг 100 нафарига буюртма берилган.

Бундан ташқари, мутахассисларга буюртма берган ташкилот, академик лицей ва касб-ҳунар коллежларига талабалар амалиётга юборилиб, кейинчалик ўқишни тугатганларидан сўнг уларни шу жойларга ишга юбориш ҳам йўлга қўйилган.

Институтда ривожланган давлатларнинг турдош университетлари билан ҳамкорлик яхши йўлга қўйилган. Ҳозирги кунда АҚШ, Англия, Франция, Германия, Италия, Жанубий Корея, Малайзия ва кўпгина бошқа мамлакатларнинг олий ўқув юртлари билан ҳамкорлик шартномалари имзоланган. Институт профессор-ўқитувчилари ТАСИС, АЙРЕКС, ФУЛБРАЙТ, СОРОС, ДААД, АКСЕЛС каби дастурлар доирасида илмий стажировка ва малака ошириш курсларини ўтаб келмоқдалар. Чет эл университетларининг олимлари, турли дастур мутахассислари институт ўқув жараёнига узлуксиз жалб қилинаяпти.

Институт АҚШнинг Техас A&M университети билан ўзаро фойдали ҳамкорлик ўрнатди. Бу грант 4 йилга мўлжалланган бўлиб, у бўйича ҳар йили АҚШда институтнинг 4 нафар профессор-ўқитувчиси малака ошириши назарда тутилган. Шундай ҳамкорликнинг натижаси сифатида АҚШ таълим департаменти (USAID) ҳомийлигида Американинг энг нуфузли олий ўқув юртларидан бўлган Техас A&M университетида шу йилнинг ўзида бир неча профессор-ўқитувчи малака ошириб қайтди.

Техас A&M университетининг таълим соҳасида орттирган барча ютуқларини ва тажрибаларини имкон даражада институтнинг ўзига хос хусусиятлари ва йиллар давомида шаклланган анъаналаридан келиб чиққан ҳолда ўқув жараёнига татбиқ қилиш таълимнинг ҳозирги сифат босқичидаги энг долзарб вазифалардан биридир. Ўзаро ҳамкорлик натижаси сифатида келгуси ўқув йилидан бошлаб танлама фан сифатида институтнинг ҳар бир факультети ва магистратурасида махсус аудиториялар жиҳозланиб, АҚШ таълим стандартлари бўйича инглиз тилида машғулотлар ўтказилиши режалаштирилган.

Булар институт таълим тизимида амалга оширилаётган ислоҳотларнинг бир кўриниши. Асосий мақсад — ҳар томонлама етук ва баркамол кадрлар тайёрлаш. Зеро, куч — билим ва тафаккурда.

Р. ЁРЛАҚАБОВ,
«Халқ сўзи» мухбири. t

Шер — маъюс, айиқлар — хушбахт

Одамлар айиқларни ўзларига... эл биладилар. Айиқлар ҳам аҳён-аҳёнда ўзларининг одамларга ғаним, бегона эмасликларини билдириб турадилар.

Сурхондарёнинг тоғларида яшайдиган қўнғир айиқнинг қаттиқ совуққа тоби йўқроқ. Тирноғидан ях ўтса, не бир нажот кутиб йўлини овулга буради. Аниқроғи, ўзи келиб бировнинг эшигини тақиллатмайдию, бизнингча қаранглар, шугинам музлаб қолмасин, дегандай қилиб болаларини қишлоққа яқин жойларга бошлаб келади.

Ўтган йилми, масалан, Олтинсой туманининг қишлоқларидан бирида шундай бўлди. Тилини тушунмаган мактаб болалари касалманд айиқ боласини қамаб ташладилар. Нега адашиб қолдинг, дегандай, уни саваладилар ҳам. Ҳолдан тойган айиқчани Термиз шаҳрига олиб келиб даволаганлари фойда бермади. Шўхликлари қимматга тушганини англаган болаларнинг кўзларидан ёш думалади.

Табиат ва биз

Сангардаклик Муҳаммади чўпон лекин маъқул иш қилди — меҳмонга келган айиқчани етаклаб олиб, Термиз ҳайвонот боғига келтирди. Чунки, Ҳимолай тоғларидан келтирилган қора айиқ билан воҳа тоғларидан келтирилган нар қўнғир айиқнинг аҳил «хонадони»да соғлом айиқча туғилганди.

— Болали бўлиб, айиқларимиз одамларга томошалар кўрсатадиган бўлиб қолди. Кайфияти — аъло, — дейди ҳайвонот боғи директори Чори Сатторов.

— Мен ўттиз йилдан буён шу ерда ишлайман, — дейди боғнинг катта илмий ходими Любовь Луговец. — Ўн беш, йигирматалаб айиқ сақлаган пайтларимиз бўлган. Лекин қафас шароитида айиқнинг болалаганини биринчи кўришим. Яқинда бўри бекамиз болалайди. Бу йиртқичларни ва умуман ҳайвонларни яхши боқаётганимиздан далолат.

Ҳа, боғнинг айиқлар бурчагида вақтихушлик. Болалик уй — бозор, дейишади-ку. Бўрихоналарда ҳам. Лекин, боғдаги Шер (оти — Цимба) маъюс. Ҳатто, наъра тортмай қўйди. Чунки — ёлғиз. У йил, кун ҳисобини билмайди. Ҳар гал ғоридан чиқиб келганида одамларга термилиб қолгандай бўлади. Ўзи идрок қиладиган ҳисоб-китоблар бузилаётганининг сабабларини сўрагандай бўлади.

Қоплонлар бўлса боғда — иккита. Бироқ улар ҳам ўзларининг зерикиб қолаётганини билдириб қўймоқчи бўладилар. Чунки иккалалари ҳам — урғочи. Ухлаганлари ухлаган. Ҳайвонот боғининг ҳудуди — 22 гектар. 148 турдаги 350 та жонивор боқилмоқда. Вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси табиатдан фойдаланиш иқтисодиёти бўлими бошлиғи Холмамат Алламуродовнинг айтишича, Ўзбекистон «Қизил китоби»га кирган 187 ҳайвон ва жониворларнинг деярли ҳаммасини Сурхондарё тоғлари ва қир-адирларида учратиш мумкин. Айиқ ва айниқса, бўри, шоқол, тулки кўп. Лекин йўлбарс, қоплон, шерни фақат ҳайвонот боғида кўриш мумкин. (Табиий шароитда йўқ). Воҳанинг 20,8 минг квадрат километрлик ҳудуди (шу ҳудуднинг деярли тенг ярми тоғликлар ва қир-адирликлардан иборат) уларга торлик қилган.

Лекин, ҳайвонот боғининг бағри кенгайиб боряпти: аквариум, террариум (илонхона) қурилмоқда. Фил, бегимот учун жой ҳозирламоқчи эканлар. Хуллас, шу бир ҳовучгина жойда жаҳоннинг ҳайвонот оламидан намуналарни жамлаб боқиб, кўпайтиришдек эзгу ва қийин ишни эплаб турган жамоанинг бугунги ишлари таҳсинга арзигулик.

О. УСАНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
ФАН ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАР МАРКАЗИ

қисқа муддатга мўлжалланган давлат илмий-техника дастурларини шакллантириш ва амалга ошириш мақсадида давлат грантлари асосидаги:

— *ташаббускор ёш олимларнинг дунёвий билимлар ва тушунчаларини чуқурлаштириш ва кенгайтиришга қаратилган, табиат ва жамиятнинг янги қонуниятлари ҳамда ҳодисаларини ўрганишга йўналтирилган фундаментал фанлар соҳасида олиб бораётган юқори савияли илмий лойиҳалари бўйича;*

— *республика иқтисодиёти тармоқлари олдида турган масалаларни ҳал этишга йўналтирилган, энергия ва ресурсларнинг тежалишини таъминлайдиган, технологияларнинг ўзлаштирилиши ёки илмий ҳажмдор маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ташкиллаштириш билан тугалланиши лозим бўлган инновация лойиҳалари бўйича танлов эълон қилади.*

Танловга тегишли барча зарур маълумотлар, лойиҳаларни расмийлаштириш тартиби ва асосий қоидалари билан Фан ва технологиялар маркази, Фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим, Соғлиқни сақлаш ҳамда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирликларида ёки Фан ва технологиялар марказининг қуйидаги Интернет-сайтида танишиш мумкин: www.scst.uzsci.net.

Лойиҳалар Фан ва технологиялар марказида эълон чоп этилган кундан бошлаб 2003 йилнинг 29 августига қадар, шанба ва якшанба кунларидан ташқари, ҳар куни соат 14.00дан 17.00гача қуйидаги манзилда қабул қилинади:

700017, Тошкент шаҳри, Ҳ.Сулаймонова кўчаси, 29-уй.
Маълумот учун телефонлар:
фундаментал йўналишдаги лойиҳалар бўйича: 139-18-38, 139-11-50,
инновация лойиҳалари бўйича: 139-18-56, 139-18-65.

7648/1527

SHAYHONTOHUR TEXTILE

AYGEN
COLLECTION

МАҲСУЛОТЛАРИНИ
ТАҚДИМ ЭТАДИ:

Аёллар, болалар ва эркаклар учун юқори сифатли спорт ва трикотаж кийимлари.

Тадбиркорларни Ўзбекистон ва МДҲ бўйича дистрибьютерликка таклиф этамиз.

Манзил: **Тошкент шаҳри, Мақсуд Шайхзода кўчаси, 1-уй.**
Тел.: **116-86-57**. Факс: **116-86-53**.
Мулоқот учун шахс: **Абдулвоҳит Ибрагимов.**
E-mail: **shayhontohur.textil@uzpak.uz www.shayhontohur.com**

Асаларичилар ўқуви

Фарғона вилояти асаларичиларидан бир гуруҳи Марғилон шаҳар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасига таклиф этилди. Улар дунё асаларичилар уюшмасининг «Евро Осиё» фонди дастури асосида ўқув машғулотларида иштирок этдилар. «Асаларичиликда тадбиркорлик ва ҳуқуқ алифбоси» мавзуидаги машғулотларда соҳада солиқ ва божхона тўловларидаги, асаларичиликда қўлланилаётган янгиликлар, тажрибалар ҳақида ўртоқлашилди, баҳс-мунозаралар ўтказилди.

Мунозараларга бой анжуман ва унда тажрибали асаларичиларнинг фикр-мулоҳазалари чет элдан ташриф буюрган меҳмон мутахассисларга ҳам маъқул бўлди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХАЛҚ БАНКИ — СИЗНИНГ ОИЛАНГИЗ БАНКИ !
BANK

«ХАЛҚ СЎЗИ»га ЭЪЛОНЛАР КАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
9.00 дан 18.00 гача
136-09-25
132-10-63
242-хона

Ғорлар ибодатхонага етаклар

Бахмал туманидаги Дашти Қарапчи қишлоғининг Еттиғозтепа ҳамда Иккиғозтепа дўнгликларида изланишлар олиб бораётган археолог олимлар ғор йўлаклар сирларини ўрганиб, бу ерда қадимги ер ости эҳромлари — ибодатхоналар сақланиб қолган, деган хулосага келдилар.

Ўзбекистон Фанлар академияси Археология институти илмий ходимларининг фикрича, йўлаклар камида икки минг йил олдинги тарихга етакласа ажабмас. Бунда тепаликлар остида ўтказиладиган изланишлар аниқ хулоса беради.

Эндиликда «Дашти Қарапчи ер ости эҳромлари» деб номланаётган топилма республика тарихий ва маданий ёдгорликлар рўйхатига киритилди.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Ўзқишлоқхўжаликкимё» давлат акциядорлик компанияси жамоаси Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитасининг раиси Аъзамхон Баҳромовга укаси **Актамхон БАҲРОМОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент юридик коллежи жамоаси маънавий ва маърифий ишлар бўйича директорнинг биринчи муовини Анвар Хидировга падари бузруквори **МЎМИН отанинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТошДАУ қошидаги Қибрай академик лицей жамоаси академик лицей директори Нодира Давроновага падари бузруквори **Ғайрат ота ЖАЛИЛОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари жамоаси «Халқ сўзи» газетасининг масъул котиби ўринбосари Аброр Ориповга акаси **Акмал ОРИПОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор қилади.

Тошкент юридик коллежи жамоаси амалиёт ишлари бўйича директор муовини, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист Ҳалима Муҳитдиновага опаси **ҲАНИФА аянинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), П. Дюгай, Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Кучеренко, М. Мирaлимов, С. Муҳиддинов, Г. Прохоренко, Ш. Ризаев, А. Саидов (масъул котиб — «Народное слово»), М. Сафаров, И. Ўтбосаров, О. Қаипбергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), А. Ҳайдаров, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 608. 22990 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшид ТОҒАЕВ ва Акбар БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t -Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов.
Навбатчи муҳаррир — У. Файзиева.
Навбатчи — С. Донийёров.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди — 21.20 1 2 3 4 5 6